

SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

NEJC LEVSTIK

»V LJUBLJANI IMAMO RES
VELIKO LEPIH KOTIČKOV,
KJER SE LAHKO DOBIMO
IN DRUŽIMO.«

Ljubljana

**RAZVESELILI SMO SE NARAŠČAJA V GNEZDILNICAH ZA PTICE PEVKE. CVETLIČARJI SO
NAM POLEPŠALI DAN Z BARVITIMI ŠOPKI. NAŠE #RAKETE TRENIRAJO ZA EVROPSKO
PRVENSTVO V KOŠARKI, KI BO TA MESEC V LJUBLJANI. SPREHODILI SMO SE PO
NAJVEČJI ČETRTHNI SKUPNOSTI. ALI VESTE, KATERA JE TO?**

- 05

Pokal je naš!
Z nogometaši Olimpije smo se veselili uspeha.
- 06

Je v centru še kaj odprtega?
V poznih nočnih urah smo dobro jedli v restavraciji AFTR.
- 07

Nežna moč zavozlane preje
Na Križevniški Eva Mulej kvačka modna oblačila in dodatke.
- 08

Aleja velikank in velikanov mladinskega leposlovja
Obeležjem pred Konzorcijem sta se pridružili dve novi.
- 09

Popoldanska malica v lahkotnem tempu
V Rafineriji Cukrarna smo poskusili slasten hot dog.

10 S sonca v senco

Interaktivna orientacijska pot Ljubljanski ledenik nam bo kmalu pomagala poiskati osvežitve v poletni vročini.

- 12

Kot da gre zares
V sodobnem Simulacijskem centru Zdravstvenega doma Ljubljana se lahko vsi učimo pravilno odzvati na življenjsko ogrožajoče situacije.
- 14

Zavedamo se
V kolumnah pišemo o podnebnih spremembah, ki pred nas postavljajo vrsto izzivov.

- 16

Skrb za ptice v mestu
V gnezdilnicah, ki jih je MOL namestila za ptice pevke, že ščebeta pernati naraščaj.
- 17

Zelo pametne mestne ptice
Vrane so napadalne samo takrat, ko varujejo svoje mladiče.

20 S turizmom gremo naprej

Obiskovalci z vsega sveta nas spodbujajo k strpnosti, medsebojnemu spoštovanju in skrbi za našo dediščino.

- 22

Pobudnik sodelovanja
Naš someščan Simon Pöpperl je navdušen nad kulturnim dogajanjem v Ljubljani.
- 23

Neskončni šarm kina pod milim nebom
Odlične filme si lahko ogledate na Kinodvorišču in v letnem kinu na Ljubljanskem gradu.
- 24

Ljubljančan
Režiser Nejc Levstik rad potuje, Ljubljana pa je tudi zanj najlepše mesto na svetu.

- 28

Dekleta so izjemne košarkarice
V mesto prihajajo najboljše evropske košarkarice, mi pa stiskamo pesti za naše #raket.

- 30

Dostojanstveno skleniti krog življenja
V Hiši Ljubhospica neozdravljivo bolnim in njihovim svojcem ponujajo oskrbo in oporo.
- 32

Rožam moraš povedati, da so lepe
Ljubljanski cvetličarji znajo izbrati pravo cvetje za vse pomembne dogodke naših življenj.

- 36

Daleč največji
Sostro je po površini največja mestna četrtna skupnost, po številu prebivalcev pa skoraj najmanjša.

38 Dan v rimski Emoni

Z mladenko Livijo smo preživeli dan v rimski Emoni.

- 40

Umetniki, ki krepijo mesto
Predstavljamo vam letošnje dobitnike Župančičevih nagrad za izjemne stvaritve na področju umetnosti in kulture.
- 42

Še malo, pa bodo počitnice!
Na počitniških dejavnostih, ki jih pripravljajo ljubljanski javni zavodi, gotovo nikomur ne bo dolgčas.
- 47

Naslednjič pride tudi Gregory. Morda.
Mesto postane skupnost takrat, ko ima kafič, kot je Prulček.

Ljubljana

junij 2023

Izdajatelj
Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj
župan Zoran Janković

Uredniški odbor
Marjan Sedmak (predsednik), Manuela Ela Piškur (podpredsednica), Maruša Babnik, dr. Tina Bregant, Boštjan Koritnik

Odgovorni urednik
Nenad Senić

Urednica
Nina Kožar

Oblikovna zasnova
Špela Pfeifer

Izvedbeno oblikovanje
Maja Petrovič

Foto na naslovnici
Primož Lukežič

Tisk
Salomon, d. o. o.

Naklada
129.740 izvodov

Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na:
revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

ISSN 1318-797x

TOMAŽ MIHELIČ
novinar in pevec

Mesto pisane ljubezni

Sem otrok podeželja, in odkar pomnim, sem sanjaril o življenju v večjem urbanem konglomeratu. Bela Ljubljana se je dečku iz Radelj ob Dravi, kraju med Koroško in Štajersko, zdela tako zelo daleč. Četudi je še nisem obiskal, sem v srcu čutil, da jo poznam. Spominjam se prvega obiska glavnega mesta s srednjo šolo, ko smo si šli ogledat Shakespearovo dramo Macbeth. Bila je ljubezen na prvi pogled. Sprehajanje po širokih ulicah, ujetih med visoke stavbe, meščanski vrvež pešcev, kolesarjev, trolejbusov in ostale pločevine na štirih kolesih sta me navdala z občutkom svobode, po kateri sem hrepenel.

Od nekdaj sem izstopal po svojem načinu izražanja, čustvovanja in pogledih na družbene izzive. Biti prežet s tisočnimi težnjami, talenti in strastmi zahteva okolje, v katerem boš lahko izživel ves svoj potencial. In edina razumna odločitev je bila, da se preselim v Ljubljano. Staršem sem predstavil idejo, da mi bo študij delovne terapije v glavnem mestu pomagal uresničiti otroške sanje, zato sta podprla mojo željo, čeprav je bil to za celotno družino precejšen finančni zalogaj.

Poln pričakovanj sem se podal v neznano in se presenetljivo hitro znašel. Sprva sem se med iskanjem pravega naslova nekajkrat izgubil in tako še pobliže spoznal svoj novi dom. Zanimivo, kako lahko nekaj, kar se ti je še do nedavnega

zdelo megalomansko in nedostopno, postane domače, prijazno, gostoljubno. Počasi in vztrajno se je vzbujal občutek, da končno nečemu pripadam, da sem slišan, viden, spoštovan. Ljubljana mi ni ponudila zgolj znanja in akademske stabilnosti. Izoblikovala je mojo osebnost, mi razširila obzorja in ključno pripomogla, da sem zažarel v vseh svojih odtenkih. Našel sem svoj glas in umetniški izraz ter zapel v skupini Sestre in podelil ljubezen. Odkril sem, da se med belo in črno skriva mavrica, ki je pisana, kot je pisana družba.

Z raziskovanjem sveta sem spoznal, da županov slogan ni zgolj sentimentalna vez in marketinška vaba za turiste, ampak da je Ljubljana dejansko najlepše mesto na svetu. V središču Slovenije, na stičišču treh rek, treh slikovitih pokrajin sem našel varno zavetje in dojel, zakaj je ta betonska lepota z zelenim vencem tako zelo ljubljena. Ker je inkluzivna, vsevključujoča. Ponuja toplino in raznolikost posameznikom in številnim skupnostim, da zaživijo v vsej svoji avtentičnosti. Je ravno dovolj velika, da se izgubiš v množici, in zlahka obvladljiva, da te ne pogoltne vase. Ponosen sem, da sem po četrto stoletja postal polnokrvni Ljubljančan, kar ne pomeni nič drugega kakor biti državljan, ki ceni, čuti in obožuje svojo prestolnico. Predvsem pa lahko brez zadržkov in zle slutnje paradiram naokoli, odet v plašč pristne prisrčnosti in nesebične radosti.

Nepremično premoženje Mestne občine Ljubljana

Pri razpolaganju z nepremičnim premoženjem in njegovem upravljanju je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, ter v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. MOL vsem zainteresiranim omogoča vpogled v načrtovane prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti, in sicer prek spletne aplikacije Nepremičnine MOL (**ljubljana.si/si/moja-ljubljana/nepremicnine-mol**), kjer je tudi v celoti opisano ravnanje z nepremičnim premoženjem. DDV ni vključen v ceno.

PRODAJA POSLOVNEGA PROSTORA

Izključna cena: 2.260.000 €

Prostori v stavbi št. 1725-466 na Resljevi cesti 14, in sicer v 2., 3., 5., 6., 7. in 8. etaži, v skupni izmeri 1250,11 m²

Cena ne vključuje dvoidstotnega davka na promet nepremičnin, ki ga plača kupec.

Spoštovane krvodajalke, spoštovani krvodajalci mesta Ljubljana!

Vljudno vas vabimo, da darujete kri za zdravje in življenje soljudi. Pokličite 051/389 270, 051/671 147 ali 030/716 796 in se naročite na odvzem. Krvodajalske akcije bodo 2., 9. in 23. junija 2023 na Zavodu RS za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi ulici 6. Več informacij na **ztm.si**.

Hvala, ker darujete kri za življenje.

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana

Mestna občina Ljubljana

OSNUTKA ODLOKOV O PRORAČUNIH MESTNE OBČINE LJUBLJANA ZA LETI 2024 IN 2025

Na podlagi 82. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) in drugega odstavka 144. člena Poslovnika Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) sta osnutka odlokov o proračunih Mestne občine Ljubljana za leti 2024 in 2025 objavljena na spletni strani **ljubljana.si**.

Do vključno 16. junija 2023 lahko pisne pobude in predloge pošljete po pošti na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glavna pisarna, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana, s pripisom »Za proračun 2024« ali »Za proračun 2025«.

Pobude ali predloge lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov **glavna.pisarna@ljubljana.si** do vključno 16. junija 2023.

Zapisniki in magnetogramski zapisi sej Mestnega sveta MOL so objavljeni v rubriki Seje Mestnega sveta na **ljubljana.si**.

Pokal je naš!

KAJA BENKO

Nogometaši Olimpije so letošnjo sezono končali sanjsko, saj so osvojili vse, kar se je osvojiti dalo. Postali so tako pokalni kot državni prvaki. Temu primerno je bilo tudi vzdušje na zadnji tekmi sezone, ki so jo odigrali v domačih Stožicah. Nogometaši in navijači so oba naslova najprej proslavili na zelenici, nato pa še na Kongresnem trgu, kjer je za zmagovalne ritme poskrbela skupina Big Foot Mama. Kongresni trg je bil obarvan zeleno, energija je bila odlična, nogometaši in člani kluba so bili navdušeni nad zbrano množico in podporo navijačev. Po končanem slavu pa so svoje misli že usmerili v naslednjo sezono. Naj bo tako sanjska, kot je bila letošnja!

Je v centru še kaj odprtega?

NINA KOŽAR

Je. Če bi svoj večerni zmenek radi še malce podaljšali, usmerite korak proti restavraciji AFTR, ki sta jo na Nazorjevi 2 odprla chef Jorg Zupan in poslovni partner Matjaž Ivanc. Njena kuhinja obratuje do poznih nočnih ur, gostom pa poleg izvrstnih jedi, katerih sestavine se berejo kot alkimistična enciklopedija svetovne flore in favne, ponujajo tudi zabavo, ki ni ravno značilna za kuhinje na visokih obratih. »To niso tapasi, ker so porcije malce večje, niso pa niti sedemhodni degustacijski meniji. Radi bi, da bi se ljudje pri nas zabavali dolgo v noč, kaj dobrega pojedli in si med seboj delili hrano. Da bi jim bilo lepo,« nam je povedal nasmejani chef.

Nežna moč zavozlane preje

NINA KREUZER

Prostori v pritličju stare rumene hiše v Križevniški ulici so novo življenje vdahnili mladi ustvarjalni rokodelci, ki se v Studiu K2 ukvarjajo z veščinami, kot so izdelovanje naravne kozmetike, grafično oblikovanje in rokodelstvo. V njem si je kotiček uredila tudi vsestranska umetnica Eva Mulej, ki tam izdeluje kvačkana modna oblačila Gentle Power. Njeni spretni prsti ustvarjajo raznobarvne jopice, majice, puloverje, torbe in klobučke. V studiu organizira tudi delavnice kvačkanja, na katerih se začetnice in začetniki vseh starosti lahko naučijo osnov te tehnike, malce bolj vešči kvačkarji pa spoznajo kakšne nove trike. Datume delavnic lahko najdete na njeni spletni strani gentlepower.si.

Aleja velikank in velikanov mladinskega leposlovja

NINA KOŽAR

Pod stebriščem poslovne stavbe na Slovenski cesti 29 se vsak dan sprehodi tisoče parov nog, pogledi mimoidočih pa se ustavijo na v tla vgrajenih okroglih ploščah. Te nosijo imena prejemnikov Levstikovih nagrad, ki jih za življenjsko delo na področjih izvirnega leposlovja in ilustracij za otroke in mladino podeljuje Mladinska knjiga. Pred kratim sta se jim pridružili novi plošči z imeni pisateljice Dese Muck in ilustratorke Kamile Volčanšek. Obe sta s svojimi deli navdušili številne mlade bralce, zato je prav, da nas tudi med vsakdanjim hitenjem po mestu spomnita, naj zavijemo v knjigarno Konzorcij, pred katero stojimo, in si vzamemo nekaj časa za oddih med tisočnimi zgodbami.

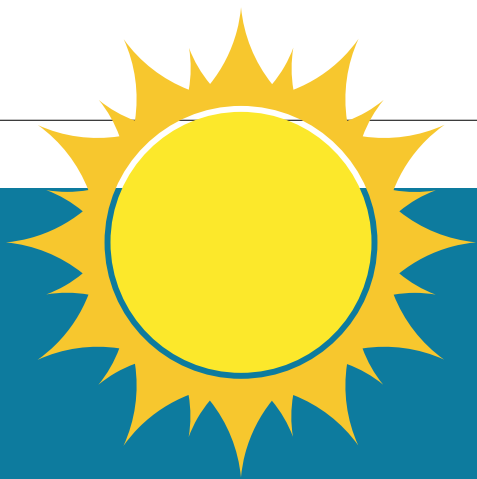

Popoldanska malica v lahkotnem tempu

NINA KOŽAR

Visoke stopnice ob Cukrarni na Poljanskem nasipu 40 so postale priljubljeno shajališče mestne mladine, umetnikov in ljudi, ki znajo uživati v prostem času. Kot ustvarjene so za načrtna in naključna srečanja, ki se ob zanimivem klepetu in prijetno toplim poletnim vremenu lahko podaljšajo pozno v večer. Ob četrtnih popoldan v kavarni Rafinerija Cukrarna prižgejo žar in poleg izvrstnega izbora osvežilnih napitkov goste razvajajo še z okusnimi hot dogi. Bodite potrpežljivi, ekipa je zelo mlada. Morda bo trajalo malce dlje, da pridete na vrsto za malico, ampak konec pomladi se tako in tako nikomur nikamor ne mudi. Za uživanje si je pač treba vzeti čas.

S SONCA V SENCO

ANA PISAR ČIVČIĆ

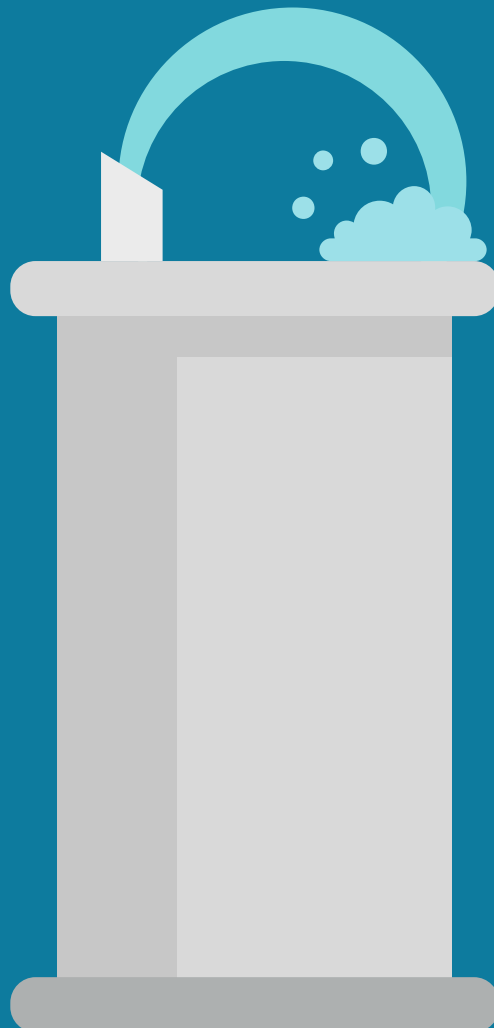
Letošnja muhasta pomlad bo kmalu prešla v poletje in sončne mestne ulice bodo vabljivo mamile na sprehod. Da nam bo lepo, tudi ko bo pretoplo, poiščimo košček sence ali kapljice vode, ki nas bodo osvežile.

V Ljubljani imamo zelo velik delež zelenih površin na prebivalca. Britanski medij The Independent je zato mesto lani prepoznalo kot eno izmed šestih najboljših trajnostnih destinacij. Ponašamo se s kar 17 hektarjev velikim območjem za pešce in kolesarje, največjim tovrstnim območjem v mestih v Evropski uniji glede na velikost mesta. Številni mestni parki z zelenimi krošnjami nas razvajajo z naravno senco in so prava uteha, kadar pripeka z neba. Svežina pod drevesi je zagotovo prijetna, saj je naravna in zato veliko bolj zračna. Z zeleno zasaditvijo smo v našem mestu omogočili tudi dolge sprehode po sprehajalnih poteh, da lahko tudi v vročih poletnih mesecih dihamo z naravo, v naravi.

Mnoge klopce pod drevesi so pribežališče za počitek in umirjen dih, preden se podamo nazaj na od sonca razbeljene poti. Za bolj rekreativno razpoložene so v poletnih mesecih rešitev vsaj delno senčne in/ali gozdne poti na Rožnik, Golovec, Šmarno goro. Tudi posedanje v bližini Koseškega bajerja ali občudovanje zelenih rastlin v Botaničnem vrtu je v najbolj toplih mesecih dobrodošla popestritev preživljanja prostega časa. Da pa bomo lahko čim prej našli hladnejša območja našega mesta, nam bo kmalu v pomoč interaktivna orientacijska pot, imenovana Ljubljanski ledenik. Gre za projekt, ki bo kmalu uzrl luč sveta in nas bo v fizični ali spletni obliki usmerjal do točk, kjer bo druženje, preživljanje prostega časa ali rekreiranje prijetnejše, saj bo potekalo v varnem zavetju sence. Ljubljanski ledenik bo poleg tega tudi poučen sopotnik poletja, ki nas bo obogatil tako s teoretičnim kot povsem praktičnim znanjem o preventivnih ukrepih.

Če pa vam bo še vedno pretoplo, ne pozabite na kopališča v Ljubljani: vabijo najstarejše ljubljansko mestno kopališče Kolezija, Vodno mesto Atlantis, kopališči Laguna in Kodeljevo. Potopitev v vodni svet je vsekakor osvežujoča rešitev pred poletno vročino, da ohladimo telo in um.

Ne glede na kraj in način, ki ga izberemo za lajšanje vročine, pa ne smemo pozabiti na osnovno vsakodnevno zaščito pred soncem: to so primerna oblačila, pokrivala, zaščita kože z zaščitnim faktorjem in ključno – hidracija! Naše telo je kot vreča vode, saj ta pomeni okoli 60 do 70 odstotkov telesne teže. Pri visoki zunanji temperaturi lahko izgubimo več kot liter vode na uro, zato je pitje hladne, in ne mrzle vode najprimernejši način za njeno nadomeščanje. Bodite pozorni na zgodnje znake dehidracije, ki so poleg očitne žeje in suhih ust tudi glavobol, utrujenost, izguba apetita, pospešen pulz, zmanjšana napetost kože. Voda bo pripomogla ne le k izločanju strupenih snovi iz telesa, temveč tudi k povečanju energije.

PITNIKI V LJUBLJANI

Če ste svoj najljubši bidon pozabili doma ali je že prazen, nikar ne skrbite. V Ljubljani je namreč na voljo veliko pitnikov, iz katerih teče najboljša pitna voda, njeno primernost in skladnost pa ves čas nadzirajo strokovne službe. Do jeseni se lahko v Ljubljani odžejate na pitnikih na kar 57 lokacijah.

- ① Ajdovščina
- ② Cankarjev vrh (pri gostilni Rožnik)
- ③ Cesta na Brdo (PST)
- ④ Cesta španskih borcev
- ⑤ Cesta v Gorice
- ⑥ Čopova ulica
- ⑦ Čufarjeva ulica
- ⑧ Dolgi most (parkirišče)
- ⑨ Družinski park Grba
- ⑩ Eipprova ulica
- ⑪ Golovec (pri odcepu za observatorij)
- ⑫ Gornji trg (pri Herkulovem vodnjaku)
- ⑬ Gornji trg (ob cerkvi sv. Florjana) – fontana
- ⑭ Gornji trg (pri tunelu)
- ⑮ Gosposka ulica
- ⑯ Hribarjevo nabrežje (ob kavarni)
- ⑰ Ključavničarska ulica (podhod)
- ⑱ Krmečka pot (PST)
- ⑲ Kongresni trg (park Zvezda) – fontana
- ⑳ Leskoškova cesta (PST)
- ㉑ Litijska cesta (PST)
- ㉒ Ljubljanski grad (dvorišče)
- ㉓ Ljubljanski grad (parkirišče)
- ㉔ Lutkovno gledališče
- ㉕ Mesarski most (pod mostom)
- ㉖ Mostec
- ㉗ Miklošičev park
- ㉘ Ob Malem grabnu (PST)
- ㉙ Park Muste
- ㉚ Pod gabri (PST)
- ㉛ Pogačarjev trg – fontana
- ㉜ Preglov trg
- ㉝ Prekmurski trg
- ㉞ Privoz (ob Ljubljanici)
- ㉟ Slovenska cesta (Konzorcij)
- ㊱ Slomškova ulica (blizu Stare mestne elektrarne)
- ㊲ Stari trg (ob gostinskem lokalu Romeo)
- ㊳ Stritarjeva ulica (pri Mestni hiši)
- ㊴ Šlajmerjeva ulica (ob Ginekološki kliniki)
- ㊵ Tabor (park)
- ㊶ Tisnikarjeva ulica (ob Koseškem bajerju)
- ㊷ Tivoli (severozahodni rob ribnika) – fontana
- ㊸ Tivoli (otroško igrišče)
- ㊹ Tivoli (golf igrišče)
- ㊺ Tomačevska cesta (PST)
- ㊻ Trg mladinskih delovnih brigad
- ㊼ Trubarjeva cesta (Obrežna steza) – fontana
- ㊽ Trubarjeva cesta (ob križišču s Prečno ulico)
- ㊾ Ulica Staneta Severja (pri igrišču)
- ㊿ Uršičev štradon (PST)
- 1 Vidovdanska cesta (ob križišču s Trubarjevo cesto)
- 2 Zoisova ulica (ob Križankah)
- 3 Zupančičeva jama (fontana poljubov)
- 4 Zupančičeva jama – Navje (pri osrednji fontani)
- 5 Zupančičeva jama – Navje (pri ladji)
- 6 Zupančičeva jama – Navje (pri svetilniku)
- 7 Zupančičeva jama – Navje (pri igrišču)

Če si želite odkriti najhitrejšo pot do najbližjega pitnika, uporabite mobilno aplikacijo Tap Water Ljubljana. Glede na vašo trenutno lokacijo vas bo vodila do najbližjega pitnika s pomočjo zemljevida poti, kratkega opisa in fotografije. Naj prija!

Kot da gre zares

Fotografije pred vami so zelo nazorne, ko pa prizore vidimo v živo, nas spreleti srh. Namenoma je vse zastavljeno tako, kot da gre zares. Poslanstvo Simulacijskega centra (SIM centra) Zdravstvenega doma Ljubljana je ljudi naučiti, da se v življenjsko ogrožajoči situaciji, ki so ji priča, odzovejo. Ta odzivnost pa je seveda bistveno večja, ko imamo znanje in veščine, kako pomagati. Oboje lahko pridobimo na Metelkovi ulici 9, kjer deluje v svetovnem merilu eden najsodobnejših centrov za tovrstna usposabljanja.

ŠPELA ZAKOTNIK

V SIM centru je na voljo več različnih usposabljanj, namenjenih profesionalni javnosti v zdravstvu in laičnim skupinam, kot so gasilci, civilna zaščita, vojska, mestni redarji, podjetja in občani. Izvajajo jih visoko usposobljeni inštruktorji in predavatelji. V centru so postavljene simulacije, skozi katere se učimo, kako oskrbeti osebo ob zastoju srca, kako uporabiti defibrilator, kako se odzvati na zastoj dihanja pri dojenčku, kako oskrbeti osebo s hudo krvavitvijo, udeleženo v prometni nesreči, in kako ponuditi paliativno oskrbo starostniku. »Samo teoretični del ali zgolj ročne spretnosti so premalo. Metoda, ki jo uporabljamo, je učenje s simulacijo. Vse je izdelano in zrežirano tako, kot da gre zares. Postopek učenja v grobem poteka v treh korakih: prepoznav, pokliči 112 in ukrepaj. Udeleženec

na tečaju tako dejansko tudi pokliče 112, klic nato prevezemo do našega inštruktorja. Vso simulacijo posnamemo in si nato posnetek skupaj ogledamo, opredelimo, kaj je bilo dobro in kaj bi lahko bilo bolje. Vajo tolikokrat ponovimo, da dosežemo 75-odstotno uspešnost. Takrat je posameznik pripravljen na uspešen odziv tudi v resničnem življenju,« razlaga vodja SIM centra Uroš Zafošnik.

Cilj usposabljanj je izboljšanje varnosti pacientov, povečanje znanja in usposobljenosti strokovnjakov ter laikov, njihovih kompetenc in učinkovitosti v ravnanju v določenih življenjsko ogrožajočih situacijah. »Gledano v povprečju, v Sloveniji odzivnost okolice ob življenjsko kritični situaciji znaša le devet odstotkov. To pomeni, da je od sto ljudi le devet takšnih, ki pristopijo in ponudijo prvo pomoč ter poskušajo rešiti življenje. V razvitem delu Evrope se ta odstotek giblje med 30 in 40, tam so namreč tovrstna usposabljanja obvezna. Ne moreš se torej zaposliti v javnem sektorju, ne da bi opravil

takšen tečaj in znanje tudi enkrat na leto obnavljal,« pravi vodja centra. »Pristopov je premalo, ker se ljudje bojijo – iz enega samega razloga: ker niso trenirali. Četudi smo praktično vsi, vsaj za potrebe vozniškega izpita, opravili prvo pomoč, je zelo pomembno znanje tudi redno obnavljati. Po pol leta začne upadati, po enem letu ga praktično nimamo več.«

To velja tudi za zaposlene v zdravstvu, saj ni nujno, da se pri svojem delu srečujejo s tovrstnimi situacijami. Družinski zdravnik lahko v celotni karieri ne izkusi niti enega oživiljanja pacienta. »Posebni smo zato, ker delujemo na primarni ravni. To pomeni, da smo prepoznali potrebo po tovrstnih usposabljanjih tudi pri osnovnih zdravstvenih dejavnostih, ne le pri specialistih,« pojasnjuje vodja centra. Največji del populacije se namreč zvrsti ravno pri osebnih zdravnikih, na primarni ravni. »Moramo biti pripravljeni. Na pacientih se ne smemo učiti – to je neetično,« poudarja Zafošnik.

V centru usposablja tudi ljudi na strateških delovnih mestih, kjer se zadržuje večja populacija. Recimo vzgojiteljice v vrtcih, učiteljice v šolah ter tudi učence višjih letnikov osnovne šole in srednješolce. »Ni dovolj, da imamo v državi vrhunsko nujno medicinsko pomoč, saj na njen prihod v centru mesta čakaš 10 do 11 minut. Ob zastoju srca vsaka minuta čakanja brez odziva pomeni desetino manj možnosti za preživetje. Če čakamo do prihoda profesionalne pomoči, oseba nima več možnosti za preživetje. MOL je postavila defibrilatorje na številnih lokacijah v mestu, naslednji korak pa je njihova uporaba,« je jasen vodja centra. Enkrat na leto se v njihovem centru izobražujejo mestni redarji, ki imajo svoje defibrilatorje. V dogovorjanju je tudi namestitev teh naprav na ljubljanskih avtobusih.

Mobilna enota za terenska usposabljanja

Za fizično ali časovno omejene ekipe je za usposabljanja na voljo tudi mobilna simulacijska enota. Prvi tovrstni program v tem delu Evrope prinaša najsodobnejšo obliko praktičnega usposabljanja prav do vrat udeležencev, naj gre za bolnišnice ali podjetja. Mobilna enota vsebuje vse, kar je tudi v SIM centru: simulacije, avdiovizualno opremo in prostor za pogovor z udeleženci.

① Vse simulacije vključujejo vrhunsko izdelane lutke, ki so tako zelo blizu realnosti, da že na prvi pogled zbudijo izrazit odziv. Cilj je približati se reakciji in kemičnemu procesu v možganih, ki se zgodita, ko smo postavljeni v takšno situacijo v resničnem življenju in z resnično osebo. Odziv na plastično lutko enostavno ni enak in trening je najučinkovitejši, kadar se postavimo v čim boljši približek razmer, v katerih bomo delovali v resničnosti.

② V SIM centru intenzivno delajo tudi z bodočimi starši ter jih učijo temeljnih postopkov oživiljanja in ukrepanja pri morebitnem zastoju ali motnjah dihanja pri dojenčku.

③ V SIM centru deluje 28 inštruktorjev (13 zdravnikov in 15 medicinskih sester), ki se srečujejo z življenjsko ogroženimi pacienti. Na sliki z leve Sandra Vajda, tajništvo, Nina Kastelic, inštruktorica, in Uroš Zafošnik, vodja SIM centra. Letno ekipa v centru izobrazí več kot 4000 oseb.

④ V SIM centru izvajajo usposabljanja s področij prve pomoči, reanimacije, triaže, paliative in onkologije ter travme. Za podjetja ponujajo tudi usposabljanja v obliki team buildinga, kjer so udeleženci med simulacijo izpostavljeni nekaterim kriznim situacijam, kot je na primer zastoj srca pri sodelavcu.

Če vas zanima katero od usposabljanj v Simulacijskem centru Zdravstvenega doma Ljubljana, pišite na e-naslov **prijava@sim-center.si**. Več informacij je na spletnem mestu **sim-center.si**.

GAJA BRECLJ

direktorica Umanotere,
Slovenske fundacije za trajnostni razvoj

Ljubljana na žaru

K nam je prišlo poletje, ki s seboj prinaša visoke temperature. Svet, z njim pa tudi Slovenija, se vsako leto bolj segreva, vročina v mestih, kot je Ljubljana, pa postaja nevzdržna. Medtem ko je bilo v času mojega rojstva v prestolnici na leto manj kot deset vročih dni s temperaturo nad 30 stopinj Celzija, jih je danes že več kot 30 ali celo 40 – pa sem šele na polovici svojega življenja.

Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca tega stoletja, ki jo je pripravila Agencija RS za okolje, je grozovita. Če ne bomo znatno zmanjšali izpustov toplogrednih plinov, lahko povprečna temperatura pri nas do konca stoletja naraste kar za pet stopinj Celzija. To pomeni izrazitejšo sušo, ujme in poplave ter pogostejše in daljše vročinske valove, ki so najbolj smrtonosni ekstremni vremenski dogodki z velikim vplivom na vsa živa bitja. Veliko težje bo pridelovati hrano, veliko hitreje bodo izumirale živalske in rastlinske vrste, veliko hitreje se bodo širile nalezljive bolezni in velika bo gospodarska škoda. Zаметke teh sprememb lahko opazujemo že danes.

LJUBLJANA ŽE IMA PRECEJ ZELENIH POVRŠIN, A JIH POTREBUJEMO ŠE VEČ. VEČ PARKOV, VEČ ZELENIC, VEČ DREVES, VEČ ZELENIH STREH IN FASAD.

Podobno velja tudi za Ljubljano. Če bomo nadaljevali po starem, bo do konca stoletja tudi do 90 vročih dni na leto. Več bo tudi tropskih noči, ko temperatura ne bo padla pod 20 stopinj Celzija. Življenje v tako pregretem mestu ne bi bilo prijetno. Takšna vročina je izjemno obremenjujoča: naš reakcijski čas je upočasnen, prej se utrudimo, zbranost nam prej popusti, znižja se naš prag potrpežljivosti, zmanjša se naša delovna storilnost in okrepijo simptomi mnogih bolezni. Ker je za Ljubljano značilna slaba prevetrenost, bi bil tudi zrak bolj onesnažen.

Zaradi vročine bi se premikali le še z avtomobili in se cele dneve zadrževali v klimatiziranih prostorih. Z vsem tem pa bi še poglobili podnebno krizo in razbili skupnost. Brez skupnosti pa mesta ni.

Ampak takšni prihodnosti se za zdaj še lahko izognemo – vse je odvisno predvsem od tistih, ki imajo moč odločanja. Ljubljana se je zavezala, da bo do leta 2030 postala podnebno nevtravno mesto. Pomembno je poudariti, da dovoljšnega zmanjšanja izpustov ne bo mogla doseči brez korenitih sprememb, zlasti na področjih mobilnosti, oskrbe z energijo in hrano ter trajnostne potrošnje.

A medtem ko je blaženje podnebnih sprememb odvisno predvsem od mednarodnega ukrepanja, katerega del je seveda tudi Slovenija, je prilagajanje na podnebne spremembe predvsem potreba in naloga lokalnih ravni. In od uspešnosti pri prilagajanju je odvisno, ali bomo lahko v našem mestu še naprej preživeli in (kakovostno) živeli, ali bomo lahko še naprej kolesarili, se sprehajali in uživali v naših Golovcu, Rožniku in drugih zelenih oazah.

Zato je treba o javnem prostoru razmišljati skozi prizmo podnebne krize, urejamo pa ga lahko le z ustreznim prostorskim načrtovanjem. Ljubljana že ima precej zelenih površin, a jih potrebujemo še več. Več parkov, več zelenic, več dreves, več zelenih streh in fasad. Potrebujemo tudi primerno geometrijo ulic in s tem tudi postavitev visokih stavb, več udobja za pešce in kolesarje, privlačen javni prevoz, manj avtomobilov in parkirišč. Vse to bo prineslo tudi boljše javno zdravje, boljše družbene vezi, povezanost in skrb za tiste, ki bodo zaradi vročine najbolj ogroženi, na primer starejše.

Ljubljančanke in Ljubljančani si vsega tega želimo in bomo take ukrepe z veseljem podprli, pa čeprav na začetku morda z malo negotovanja. Tako je skoraj z vsemi pogumnimi koraki – ko smo center Ljubljane zaprli za promet, je marsikdo

negodoval, danes pa ne bi nihče več hotel nazaj. Obenem pa so to zmagovalni koraki – za počutje, za reševanje podnebne krize, za krepitev skupnosti. Skratka, Ljubljana, kar bolj pogumno!

LUČKA KAJFEŽ BOGATAJ

klimatologinja

Hitro se moramo prilagoditi

Podnebje je dragocen naravni vir. Omogoča nam pridelavo hrane in zagotavlja obnovljive vire energije, tudi življenje v mestih je ob stabilnem in zmernem podnebjem prijetnejše. Vpliva na naravo, ki nas obdaja, in na skoraj vse, kar počnemo – od oblačenja in prehranjevanja do športa, turizma in kulture. Prav zato so podnebne spremembe tako pomembne, saj utegnejo tudi zaradi svoje hitrosti postaviti naša življenja na glavo. Ne moremo se tolažiti, da se bodo z njimi ukvarjale prihodnje generacije, ker so težave že tu in bodo tu tudi ostale.

Podnebje v Ljubljani se je v zadnjih desetletjih že močno spremenilo. Povprečna temperatura zraka se je povišala za dve stopinji Celzija, zelo so se ogrela poletja, padavin je manj, bistveno manj je tudi snega. Vse pogostejše se srečujemo s sušami in hudimi nalivi, ki sprožijo mestne poplave. Tudi sončnih dni je več, v hladni polovici leta pa veliko manj megle, kar ni slabo. Podnebje se bo še naprej spreminjalo, saj nič ne kaže, da bo svet hitro opustil rabo fosilnih energentov. V najslabšem primeru se bomo zato v mestih čedalje pogostejše soočali z daljšimi in močnejšimi vročinskimi valovi, močnimi padavinami in sušnimi obdobji.

Četudi bi nam uspelo popolnoma preprečiti izpuste, bo naš planet še vedno potreboval čas, da si opomore od toplogrednih plinov, ki so že v ozračju. Z vplivi podnebnih sprememb se bomo ukvarjali vsaj še 50 let, zato nujno potrebujemo ukrepe za prilagajanje. Smiselno je čim bolj zmanjšati negativne vplive in čim bolj izkoristiti pozitivne. Lep primer so neizolirane hiše, v katerih je pozimi mrz, poleti pa prevroče. Ko hišo obdamo z izolacijo, pozimi porabimo manj energije za ogrevanje in zmanjšamo svoje izpuste toplogrednih plinov, še zlasti, če ogrevamo na nafto. Poleti nam je v taki izolirani hiši prijetno hladno. Oboje skupaj je tudi prihranek

denarja: pozimi porabimo manj denarja za kurjavo, poleti pa ne potrebujemo klimatskih naprav, ki so energijsko zelo potratne, v mestih pa imajo še povratno zanko. Z njihovo množično rabo se ob vremenski vročini dodatno poveča količina sproščene toplote, zato jih vklopi še več ljudi. Bolje je razmisliti o preudarnem izboru gradbenih materialov, orientaciji stavb in prostorov ter velikosti in razporeditvi oken. V mestih je dobra prilagoditev tudi več zelenih in zlasti vodnih površin, ki poleg sprostitve ponujajo še estetski užitek.

Pri prilagajanju je tudi v Ljubljani izjemnega pomena upravljanje vremensko pogojenih naravnih nesreč. Krepitev meteorološke in hidrološke službe poveča našo varnost in pomaga od podnebja odvisnim dejavnostim. Pametna prilagoditev je tudi izobraževanje in ozaveščanje prebivalstva za pravilno ravnanje ob poplavah ali pomanjkanju vode, s čimer se lahko izognemo najhujšim posledicam. Veliko vlogo imajo zavarovalnice in njihova politika zavarovanja pred ujami. Tudi urbanisti in vsi, ki načrtujejo rabo prostora, zlasti gostejše naseljenih območij, lahko s strateško izbiro lokacij pripomorejo k boljši prilagojenosti na drugačno podnebje. Če bomo še naprej zidali tam, kjer so že danes pogosto poplave, bomo delno sami krivi za posledice.

TEŽAVE SO ŽE TU IN BODO TU TUDI OSTALE.

Pričakujemo lahko tudi posredne in neposredne vplive na zdravje in počutje ljudi v urbanem okolju. Ob poletnih vročinskih valovih se povečuje število težav in smrti. Vročina poslabša bolezenske znake, močno zmanjša delovno storilnost ter poveča verjetnost nesreč pri delu in v prometu. Za občutljive je celo uporaba klimatskih naprav v zaprtih prostorih lahko dodaten vzrok zdravstvenih težav. Ob višjih temperaturah bo tudi škodljiv učinek onesnaženosti zraka večji. Toplejše zime že sprožajo pojav zgodnejšega cvetenja vetrocvetk, mnoge med njimi so alergogene. Sezona senenega nahoda se tako začena prej.

Skrajni čas je, da si pridobimo znanje o posledicah podnebnih sprememb in čimprej načrtujemo prilagoditve. Tako na ravni gospodinjstev kot na občinski in tudi državni ravni.

NATAŠA JAZBINŠEK SERŠEN

vodja Oddelka za varstvo okolja MOL

Na poti k spremembam

Ko se je pred tremi leti zaradi izbruha bolezni COVID-19 svet ustavil, smo na lastni koži spoznali, kako ranljivi smo. Kako se lahko naš vsakdan v hipu spremeni in kako težko se je odpovedati dnevni rutini, navadam, vsakdanjemu načinu življenja. Hkrati pa je bila to priložnost za nova spoznanja in premislek, ali smo na pravi poti, ali delamo stvari, ki so dobre za ljudi in okolje, smo srčni, sočutni, potrpežljivi, hkrati pa dovolj ambiciozni za ustvarjanje boljše prihodnosti.

V že tako negotovih časih je zdaj pred nami in vsem svetom izziv, kako se spopasti s podnebnimi spremembami. Te so tu in pred njimi si ne gre zatiskati oči. Ozračje v Sloveniji se zaradi geografskih značilnosti segreva celo hitreje od svetovnega povprečja, kar občutimo predvsem poleti z neobičajno vročimi obdobji, ko temperatura presega 30 stopinj Celzija. Dvig povprečne temperature povzroči pospešeno izhlapevanje vode in spreminjanje padavinskih vzorcev. Ekstremni vremenski pojavi, kot so vročinski valovi, suše, neurja, so in bodo stalnica našega življenja.

Ljudje smo tisti, ki s svojimi dejavnostmi vplivamo na podnebne spremembe, in ljudje smo tisti, ki jih lahko z ustreznimi ukrepi ublažimo. V Ljubljani se tega dobro zavedamo, zato smo z veliko odgovornosti kandidirali za vstop v Misijo 100 ogljično nevtrálnih in pametnih mest do leta 2030. Evropska komisija, ki je pobudnica misije, nas je prepoznala kot mesto, ki je v zadnjih 15 letih naredilo ogromne spremembe tudi pri doseganju ambicioznih okoljskih in podnebnih ciljev. Zato nas je uvrstila v stoterico evropskih mest, ki bomo orala ledino na poti razogljčenja.

Za spopad s podnebnimi spremembami pa zagotovo ne bodo dovolj le ukrepi, ki jih izvaja mesto. Vsi, ki delujemo v mestu, neposredno ali

posredno vplivamo na naše okolje in podnebje. Ukrepi na področju energetike, prometa in gradnje imajo sicer največji vpliv na zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, a so še kako pomembni tudi ukrepi prilagajanja na spremembe. V Ljubljani že imamo pripravljene načrte za razogljčenje energetskih virov, pri čemer je seveda ključno nadomestiti premog z obnovljivim zemeljskim plinom, lesno biomaso, energijo iz izrabe odpadkov in sončno energijo. Razogljčeni bodo tudi vozniki LPP in gospodarska vozila javnih podjetij. Energetsko, potresno in statično prenavljamo objekte v lasti MOL.

Z vidika prilagajanja na spremembe so ključni tudi ukrepi ozelenjevanja mesta. Imamo velik privilegij, da živimo v mestu, kjer imamo na vsakem koraku tako naravne zelene površine kot tiste, ki smo jih ustvarili umetno, vsi pa blažijo vročino v poletnih mesecih. Vsako drevo je dragoceno, pa naj stoji na javni ali zasebni površini. Za blaženje vročinskih valov so pomembne tudi ozelenitve na stavbah, zelene strehe, zasaditve na balkonih in fasadah ter ozelenitve avtobusnih nadstrešnic. Znanost vsakodnevno ustvarja nove učinkovite in inovativne rešitve, ki bodo v prihodnje narekovalle ukrepe tako na področju blaženja podnebnih sprememb kot tudi prilagajanja nanje.

Z MAJHNIMI VSAKODNEVNIMI SPREMEBAMI LAHKO NAREDIMO VELIKE KORAKE V PRIHODNOST.

Odgovor na to, kako učinkoviti bomo v boju s podnebnimi spremembami, pa se skriva predvsem v nas samih. Kako smo pripravljeni spreminjati vsakodnevne navade, koliko smo pripravljeni sprejeti bolj trajnosten življenjski slog? Smo lahko manj potrošniški, se prehranjujemo trajnostno z lokalno pridelano hrano, smo pripravljeni spreminiti mobilnostne navade in se na cilj odpeljati z vlakom namesto z letalom, smo pripravljeni počitnice preživeti v domačem okolju in ne iskati le popularnih destinacij zunaj naših meja? Z majhnimi vsakodnevnimi spremembami lahko naredimo velike korake v trajnostno prihodnost. Predvsem pa se zavedajmo, da nujne spremembe ne terjajo le odrekanja, ampak predvsem ponujajo še višjo kakovost življenja in nove priložnosti.

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno stališča MOL in uredništva glasila Ljubljana.

Skrb za ptice v mestu

TJAŠA ZAGORŠEK

P tice se izjemno dobro prilagajajo življenju v urbanem okolju, kljub temu pa se soočajo tudi z izzivi. Eden od teh je zagotovo, kje najti primeren prostor za gnezdenje. To je še posebej težavno za tako imenovane sekundarne duplarje, kot so velika sinica, plavček, škorec in drugi, ki si ne spletajo gnezd. Gnezdiijo namreč v duplih, ki jih izdolbejo primarni duplarji, kot so detli in žolne. Teh pa v urbanem okolju ni veliko.

Zato je nameščanje gnezdilnic dobrodošla aktivnost, pri kateri je seveda treba upoštevati nekaj pravil, da bo gnezdenje naših pernatih prijateljev uspešno. Postavljanje gnezdilnic kar tako, brez nadzora, rednega pregledovanja in vzdrževanja, pa je lahko za ptice nevarno in škodljivo.

Pred letom dni je MOL na območjih četrtnih skupnosti Center, Bežigrad in Rudnik namestila 30 gnezdilnic za manjše ptice pevke in dve gnezdilnici za pegasto sovo. Žal se v slednjih rezultati še niso pokazali, so pa zato velike sinice, plavčki, brglezi in domači vrabci že zasedli gnezdilnice na Ljubljanskem gradu, Kardeljevi ploščadi in v parku med Staničevo in Podmilščakovo ulico.

Na Ljubljanskem gradu je MOL skupno namestila 15 gnezdilnic in kar šest jih je bilo v letošnji gnezdilni sezoni že zasedenih. Pari velikih sinic so se naselili v petih, v šesti pa par plavčkov, ki je vzgojil kar deset mladičev. Dobro so zasedene tudi gnezdilnice na območju Kardeljeve ploščadi, kjer so od osmih le tri ostale prazne. Posebej razveseljivo je, da so bile kar tri zasedene s pari domačih vrabcev. Njihova populacija je v zadnjem desetletju, predvsem v urbanih okoljih, v upadu, zato je to izjemno spodbuden podatek. V parku med Staničevo in Podmilščakovo ulico je sedem gnezdilnic, v treh so gnezdile velike sinice, v eni brglezi. Par brglezov je uspešno vzgojil kar osem mladičev.

Nameščene gnezdilnice niso samo kljukica na papirju, ampak so tudi izjemen raziskovalni pripomoček, ki nam bo leto za leto omogočal vpogled v življenje in gnezdenje ptic v Ljubljani. Poleg spremljanja zasedenosti bodo ornitologi preučevali tudi razmnoževalni uspeh, preživetje in gnezditveno razpršenost vrst, ki naseljujejo posamezno območje.

PROSTOŽIVEČE ŽIVALI SI ZNAJO SAME POISKATI PRIMERNO HRANO, ZATO JIH NI TREBA DODATNO HRANITI. HRANJENJE ŽIVALI NA JAVNIH POVRŠINAH JE PREPOVEDANO, ZA KRŠITELJE PA JE PREDVIDENA GLOBA V VIŠINI 100 EVROV.

Zelo pametne mestne ptice

Pomlad je v polnem razmahu in v krošnjah dreves je zelo živahno. Ptički se spet ženijo, se igrajo, glasno grulijo, pojejo, krakajo in, da, tudi kakajo. Meščanom so najbolj nadležne sive vrane, pritožujejo se, da vreščijo, razmetavajo smeti, uničujejo pridelke na njivah, vrtovih in balkonih ter napadajo druge ptice, veverice, pse in celo ljudi.

ROBERT REBOLJ

V ran je v mestu dejansko vse več, posebej veliko se jih zadržuje v Tivoliju in na nabrežju Ljubljane v Trnovem. Populacija narašča, drži tudi, da se je zaradi njih zmanjšalo število nekaterih drugih ptic, zlasti golobov. A Tjaša Zagoršek, sodelavka Oddelka za varstvo okolja MOL, nas miri, da je to stanje začasno, dokler se v mesto ne naselijo še tiste vrste ptic, ki so naravne sovražnice sive vrane, in se ne vzpostavi dokončna prehranjevalna veriga. Potem se bo stanje zagotovo uravnotežilo. »V zimskem času to že počne sova kozača, ki se zaradi iskanja hrane iz gozdov Krima spusti tudi do mesta, v preostalih mesecih pa se raje zadržuje v svojem domačem okolju. Čakamo še na prihod velike uhariče in sokola selca, ki ga poskušamo privabiti s postavitvijo gnezdilnic, a za zdaj še neuspešno.«

Večina težav nastane zaradi biologije vrste in našega načina razmišljanja, ki je velikokrat pristransko. Dejstvo je, da so vrane glasne in da njihovo oglašanje ni tako prijetno, kot je petje in žvrgolenje nekaterih drugih ptic. »Obstaja rek, ki pravi: če bi vrane pele tako kot kosi, ne bi nikogar motile,« se priduša Tjaša Zagoršek. So pa tudi izjemno inteligentna, družabna, igriva in koristna bitja, ki naše ulice čistijo preštevilnih odpadkov. »Vrane so po pameti na stopnji pet- do desetletnega otroka. Prepoznavajo in si zapomnijo pet različnih obraznih potez, naglavna pokrivala, dežnike in podobne izstopajoče lastnosti. Vsi poznamo zgodbe, kako uspešno vozilom nastavljajo orehe, želode in druge

plodove, da pridejo do slastnih jedrc. Zelo spretne so pri iskanju hrane.«

Prav v tem delu pa jim ljudje s svojim malomarnim vedenjem, denimo odmetavanjem hrane na tla in odlaganjem smeti v odprte koše ali ob zabojnike namesto vanje, omogočamo dobre razmere za življenje in razmnoževanje. »Moramo si priznati, da smo za veliko stvari krivi sami, namesto da se jezimo na vrane, ker so slabo odložene odpadke v iskanju obroka razmetale po okolici,« ptice brani Tjaša Zagoršek.

Kaj pa njihova skrb vzbujajoča agresivnost in napadalnost? V tem so vrane zelo podobne ljudem, ki smo prav tako zelo zaščitniški do svojih potomcev. Če to sprejemamo pri sebi, zakaj ne bi mogli razumeti še njih? »Vrane so agresivne in napadalne samo v obdobju, ko njihovi mladiči zapuščajo gnezda. To je navadno junija. Takrat z ustrahovanjem poskušajo odgnati vsakogar, ki po njihovem mnenju ogroža zarod. A napadi s poškodbami ljudi so zanemarljivo redki, tudi pritožb imamo malo. Letos smo imeli le eno. Če bi ljudje malo bolj tolerantno sprejeli njihov značaj in se tisti teden ali dva v letu, ko so mladiči najbolj ranljivi, izogibali bližini gnezd, konfliktov sploh ne bi bilo,« je prepričana naša sogovornica.

V Ljubljani bomo vedno sobivali s številnimi živalskimi vrstami, zato bi bilo za vse dobro, če bi znali razumeti biotsko raznolikost, se ji prilagoditi in se je veseliti. Ob tem pa se moramo zavedati, da marsikaj, kar nam je nadležno, v resnici s svojim vedenjem povzročamo sami.

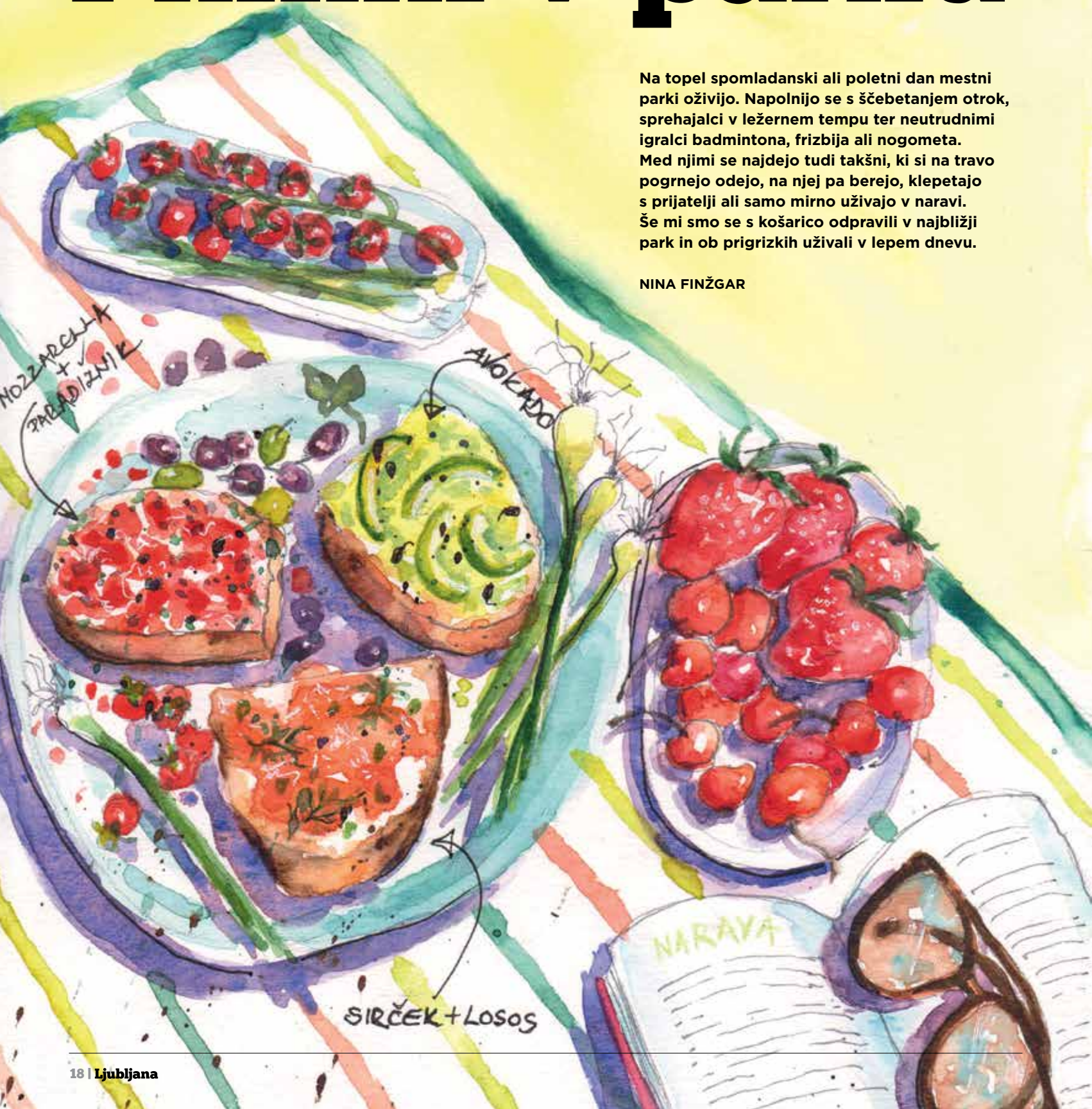
5 zanimivosti o vranah

- ① Vrane so ene najbolj inteligentnih živali na svetu, saj znajo sestaviti in uporabiti različna orodja, s katerimi si pomagajo pri hranjenju ali gnezdenju. Po pameti se lahko primerjajo s šimpanzi.
- ② Med seboj so zelo dobro organizirane, druga drugi znajo sporočiti, kje je dober vir hrane ali nevarnost, ki se ji je pametno izogniti.
- ③ Vranji pari ostanejo skupaj do konca življenja. Starejši mladiči pogosto dlje časa ostanejo v gnezdu in pomagajo starešem skrbeti za mlajši naraščaj.
- ④ Pri hrani niso izbirične, saj imajo rade mrhovino, ostanke hrane, oreščke, žuželke, jajca drugih ptic in celo male sesalce. Pogosto si prigrizke shranijo za kasneje v drevesne dupline, žlebove, korita za rože ali pod goste grmovje.
- ⑤ Vrtničarji bi se vran morali še posebej razveseliti, saj se rade posladkajo s polži, ki uničujejo pridelek.

Piknik v parku

Na topel spomladanski ali poletni dan mestni parki oživijo. Napolnijo se s ščebetanjem otrok, sprehajalci v ležernem tempu ter neutrudnimi igralci badmintona, frizbija ali nogometa. Med njimi se najdejo tudi takšni, ki si na travo pogrnejo odejo, na njej pa berejo, klepetajo s prijatelji ali samo mirno uživajo v naravi. Še mi smo se s košarico odpravili v najbližji park in ob prigrizkih uživali v lepem dnevu.

NINA FINŽGAR

Živimo v času, v katerem nas z vseh strani priganjajo z učinkovitostjo, cilji, štejem korakov in preseganjem naših zmogljivosti. Kaj pa, če bi vse to odmislili, si pripravili košarico dobrot, se odpravili v Tivoli, Šmartinski park, h Koseškemu bajerju ali pa kar v najbližji park med bloki in si tam pognili odejo za piknik na travi? Naj se na njej čas malce ustavi, skrbi naj se umaknejo zadovoljnim nasmehom, delovno vremo pa naj zasenči sladko brezdelje. Nihče vam ne bo zameril, mestni parki so namenjeni rekreaciji in oddihu, zato ste na njihovih travnikih dobrodošli.

Za piknik v parku ne potrebujemo veliko. Le nekaj domišljije, dobre volje in pravo družbo – prijatelje, družino, sošolce, sodelavce, morda celo vašo simpatijo. Če v nekem trenutku začutite, da ste sami sebi najboljša družba, si lahko piknik pripravite kar zase. Zakaj pa ne? Tako boste v miru prelistali najljubšo revijo, prebrali roman ali zbirko pesmi, ki ste si jo sposodili v mestni knjižnici, lahko pa se preprosto prepustite ptičjemu petju in vetru, ki vam kuštra lase.

Ne glede na to, s kom se boste odpravili na piknik v park, nikar ne pozabite udobne odeje za posedanje in piknik košare s prigrizki. No, nič hudega, če košare nimate, hrana in pijača bosta okusni tudi iz nahrbtnika ali torbe, le previdni bodite pri njenem prenašanju. Če je dan vroč in se nameravate v parku zadržati dlje časa, vse skupaj zložite v izolirano nakupovalno vrečko ali hladilno torbo, da bo njena vsebina ostala prijetno osvežila. Posodice za večkratno uporabo napolnite s koščki različnih vrst sira, olivami, oreščki, češnjevimi paradižniki, jagodami, kolački, grisini in piškoti. Lubenica je odličen prigrizek za v park, saj vam ni treba skrbeti, da boste umazali prt in majico. Nazdravite lahko z mehurčki, hmeljevimi napitki iz ljubljanskih pivovarn, ledenim čajem ali vodo z zelišči, ki jo lahko dotočite iz mestnih pitnikov. Na odeji je dovoljeno kršiti pravila, zato lahko penino pijete tudi iz skodelic za kavo, samo pretiravati nima smisla.

Če vam brezdelje ne gre dobro od rok, se pomerite v igrah s kartami ali drugih družabnih igrah. Organizirajte kviz ali izberite drugo aktivnost, ki spodbuja komunikacijo,

po možnosti pa tudi salve smeha. Kaj pa tekovanje v balinanju ali spuščanje zmaja? Sliši se zabavno, kajne? Druženje lahko popestrite z glasbo, ki vam je najbolj pri srcu, a z njeno jakostjo prizanesite drugim obiskovalcem parka in živalim, ki so tam našle svoj dom. Čeprav so tovrstne priložnosti idealne, da telefon za nekaj časa pospravimo stran od oči in ušes, pa vseeno naredite kakšno fotografijo, ki vas bo za vedno spominjala na lep dan v parku.

Nikar ne pozabite na ustrezno zaščito pred soncem, četudi boste svojo odejo razgrnili pod najgostejšo drevesno krošnjo – krema z UV-zaščito, pokrivalo in sončna očala vam bodo gotovo prišli prav. Oblecite lahka oblačila, a imejte s seboj tudi jopice, če sonce zaide, še preden je konec piknika. Zaščitite se pred mrčesom in komarji, ob prihodu domov pa obvezno preglejte, ali ste s seboj poleg spomina na lep dan prinesli še kakšnega klopa.

Da ne pozabimo. Ob koncu druženja bodite prijazni do okolja, pospravite vse, kar ste prinesli s seboj, in piknik kotiček zapustite takšen, kot ste ga našli. Naj v njem še kdo najde lepe trenutke.

MESTNI PARKI SO NAMENJENI REKREACIJI IN ODDIHU, ZATO STE NA NJIHOVH TRAVNIKIH DOBRODOŠLI.

Skutni namaz z drobnjakom in redkvicami

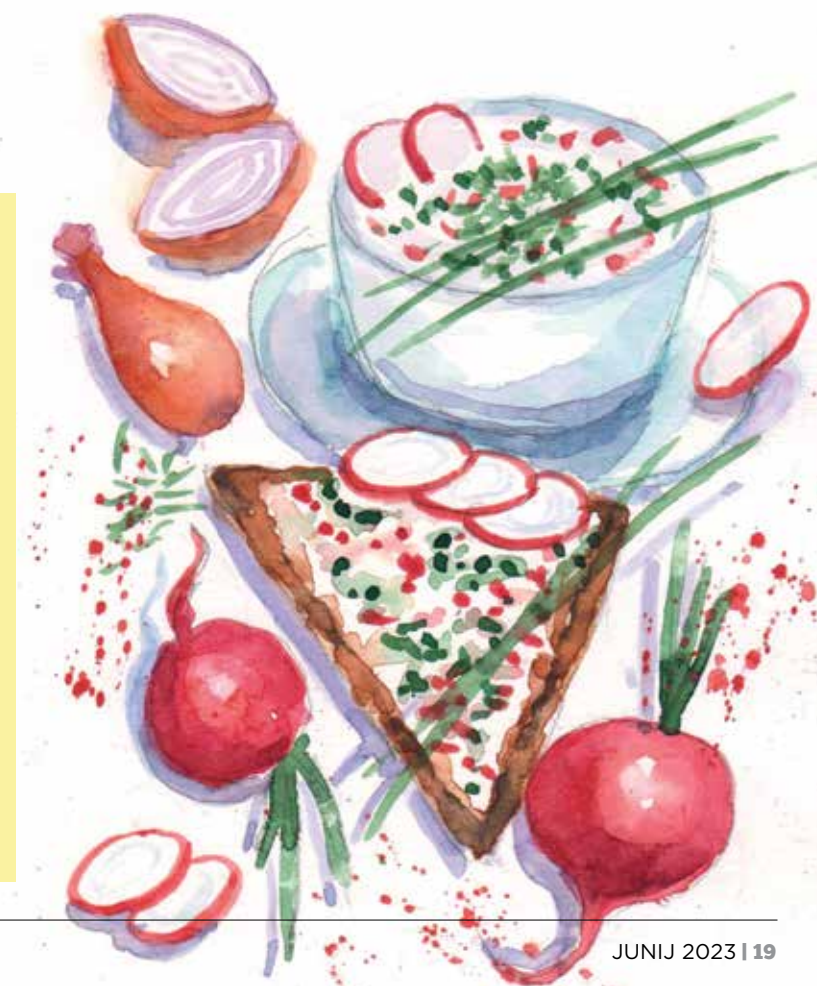
Sezonske sestavine za preprost namaz lahko dobite na tržnici ali kmetijah v Ljubljani. Drobnjak lahko nadomestite z drugimi začimbami ali zelišči, recimo čemažem, redkvice pa z zelenjavo po svojem okusu – paradižnikom, svežimi kumarami ali korenčkom.

Sestavine:

- 250 g skute
- 2 žlici kisle smetane
- 2 žlici sesekljanega svežega drobnjaka
- 4–5 redkvic, narezanih na tanke rezine
- sol in sveže mlet črni poper po okusu

V skledici dobro premešate skuto in kisko smetano. Dodate sesekljan drobnjak in na koščke narezane redkvice. Solite in poprate. Namaz postrežete s svežim kruhom, krekerji ali grisini.

Pa dober tek!

S turizmom gremo naprej

Zelena Ljubljana je vse privlačnejša za obiskovalce z vseh vetrov. To je prednost, ne ovira, za razvoj mesta.

JAK VREČAR

Trajnostni turizem je ena od strateških usmeritev prestolnice. S premišljenim načrtovanjem, upoštevanjem dobrih praks, izkoriščanjem prednosti našega mesta in inovacijami nas lahko turizem popelje naprej. Če seveda ob tem s spoštovanjem potreb in želja domačega prebivalstva ter varovanjem kulturne in naravne dediščine skrbimo, da turizem ne bi negativno vplival na družbeno ali naravno okolje mesta.

Po raziskavi Turizma Ljubljana iz leta 2021 Odnos meščanov do turizma kar 59 odstotkov Ljubljank in Ljubljančanov dojema svoje mesto kot turistično. Pa se vselej tudi zavedamo prednosti tega? Zelo iskreno, ne. Marsikdaj pogodnjamo zaradi gneče v centru ali pa – včasih tudi upravičeno – na račun gostinca na priljubljeni lokaciji, ki »navije« cene, ker meni, da jih bodo turisti brez pomisleka pripravljani plačati. Ampak tako kot je kratkovidno in na dolgi rok škodljivo tako višanje cen (češ, saj jih bo že kdo plačal), je tudi razmišljanje, da je turizem nadloga, zelo daleč od resnice.

Prednosti razvoja, povezanega s turizmom, je cela vrsta. Turizem nas bogati ter spodbuja strpnost, medsebojno spoštovanje ter kulturno izmenjavo med obiskovalci in prebivalci. To ne pomeni le tega, da prihajajo k nam ljudje z vseh koncev zemeljske oble in da imamo možnost, da v pogovorih z njimi spoznavamo drugačne kulture, ampak tudi to, da še bolj skrbimo za svojo kulturno dediščino, tradicijo in znamenitosti. Hkrati nas obiskovalci spodbujajo, da tudi sami odkrivamo svoje mesto. Kako? Ko boste prihodnjik videli skupino turistov pred kakšno stavbo, kot je na primer Schweigerjeva

hiša na Starem trgu 11, je to lahko priložnost, da se tudi sami ustavite za kako minuto in premislite, koliko jo poznate. Če boste opazili, da je kdo na Mestnem trgu postal pri hišni številki 17 in si ogleduje doprsni kip, bo morda tudi za vas nov podatek, da je tam upodobljen znameniti dirigent in skladatelj Gustav Mahler, ki je stanoval v omenjeni stavbi, ko je bil med letoma 1881 in 1882 dirigent v Ljubljani – po pričevanju iz zgodovinskih virov pa je bil menda precej revno plačan. In če boste uzrli turiste, ki se z Ljubljanskega gradu spuščajo peš (potem ko so se na vrh povzpeli z vzpenjačo), ne bo prav nič narobe, če kdaj poskusite enako še sami in odkrijete med potjo kak nov, doslej tudi za vas še neodkrit pogled na strehe stare Ljubljane in Ljubljano.

Vse to, kar v Ljubljani odkrivajo turisti – in kar na zelo podoben način počnemo vsi, ko se odpravimo odkrivat nove kraje –, bogati nas vse. Vedno se najde še kaj, kar lahko izveste o mestu, tudi če ste tu rojeni ali pa ga štejete za svoj dom že dolga leta. Obogatite lahko svojo miselno zbirko ljubljanskih koticov ali pa boste o njej znali kaj povedati svojim bližnjim, prijateljem – ali pa tudi novim obiskovalcem. Morda koga raziskovanje domačih koticov navduši tudi za posredovanje znanja drugim in se vključi v promocijo mesta kot vodnik. Mimogrede, ste vedeli, da lahko v Ljubljani pridobite licenco za turističnega vodnika? (Preverite možnosti na Javnem zavodu Turizem Ljubljana ali začnite na [visitljubljana.com](https://www.visitljubljana.com).)

Turizem širi glas o mestu, povečuje prepoznavnost in – če imajo turisti dobre izkušnje – tudi ugled. Dober glas seže daleč, s čimer lahko privabimo nove obiskovalce, včasih tudi nove someščanke

in someščane, pa tudi poslovneže in podjetja, ki vidijo potencial prav v Ljubljani. Tudi posel je danes – in to v dobrem smislu – tesno povezan s turizmom. Denar ostaja v Ljubljani v gostinstvu, trgovinah, prevozništvu in drugih storitvah. Hkrati pa na ta račun nastajajo tudi nova delovna mesta in se ohranjajo obstoječa. Mestu prinaša turizem večje prihodke, sredstva pa se znova investirajo v mesto. S tem se dodatno dviguje tudi kakovost življenja za vse prebivalce, in ne le za obiskovalce. Ljubljana je recimo nedavno prejela prestižen naziv Najboljše evropsko mesto za krajše oddihe, ki ga podeljuje organizacija European Best Destinations, vodilni potovalni spletni portal, namenjen promociji kulture in turizma v Evropi.

Turizem ne pomeni, da se v mestu prilagajamo ali umikamo obiskovalcem in zanje žrtvujemo domače okolje. Ne, saj je zelo jasno, kaj pri tem velja: edina pot do uspeha je tista, pri kateri imamo med interesi pred očmi, da pišemo družbeno in ekološko trajnostno zgodbo. Naravo ohranjamo, da bo lepša za vse, njene koticke urejamo, da so še dostopnejši in živahni vse leto (se še spomnite recimo nabrežij ob Ljubljani, preden so ponovno oživila v privlačni podobi?), in spodbujamo odgovorno ravnanje Ljubljank in Ljubljančanov ter vseh obiskovalk in obiskovalcev, zato da ohranimo mesto naravno lepo in poskrbimo, da bo še naprej zaslužno nosilo naziv zelene prestolnice.

Prepričajte se, kateri mestni projekti so (so)financirani s sredstvi od turizma: [visitljubljana.com/sl/turizem-ljubljana/turizem-dela-ljubljano](https://www.visitljubljana.com/sl/turizem-ljubljana/turizem-dela-ljubljano).

Jasna strategija za trajnostni razvoj

V strategiji razvoja turistične destinacije Ljubljane in ljubljanske regije so zapisani načela, izhodišča in dolgoročne usmeritve za trajnostni razvoj. Pri tem so posebej zapisani:

- zagotavljanje sobivanja lokalnega prebivalstva in turistov,
- razpršenost turistične ponudbe zunaj ozkega mestnega jedra,
- sledenje načelu trajnosti,
- poudarjanje varnosti destinacije in značaja mesta,
- koncept butičnosti in
- razvoj turistične ponudbe.

Kar **54 %** več turistov je obiskalo naše mesto v prvih štirih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Več kot **2x** toliko obiskovalcev je prišlo v Ljubljano kot v vse druge mestne občine v Sloveniji skupaj (jan.–apr. 2023: Ljubljana 242.798, vse druge mestne občine: 113.982).

Okroglo **2 milijona** prenočitev smo imeli v Ljubljani lansko leto.

Vir: stat.si

Pobudnik povezovanja

Z avstrijsko Koroško, regijo na jugu naše sosedne, nas ne povezujeta le skupna zgodovina in narodna manjšina, ampak tudi številne uspešne poslovne vezi med podjetji v obeh državah. Za promocijo takšnih poslovnih sodelovanj skrbi Simon Pöpperl, predstavnik deželne vlade avstrijske Koroške in že 16 let naš someščan.

NINA KREUZER

Rodili ste se v Nemčiji, otroštvo ste preživeli v Avstriji, zdaj pa že nekaj časa živite v Ljubljani. Kaj vas je pripeljalo k nam?

Ta zgodba se je začela leta 1999, ko smo se z družino iz Nemčije preselili v Avstrijo. Iskali smo več priložnosti za boljše življenje. Poleg tega pa smo oboževali tudi obalo in Alpe. Zato sem pol leta študiral v Trstu, medtem pa sem prišel pogledat še Ljubljano, saj me je zanimalo, kakšna je. V Ljubljani sem začel živeti leta 2007 zaradi pripravištva na Slovensko-nemški gospodarski zbornici, ki sem ga dobil po opravljenem študiju. Ponudila se mi je priložnost, da ostanem tu in pomagam pri rasti in razvoju zbornice.

Zakaj vam je Ljubljana tako pri srcu? Kaj vam je všeč?

Že v času, ko sem zapuščal Celovec, se je govorilo, da bodo tam uredili poti za pešce in zmanjšali površine prometnih cest. Po 12 letih, ko sem se vrnil, je vse bilo še vedno enako. Tukaj, v Ljubljani, pa se je spremenilo veliko stvari. Veliko površin je namenjenih pešcem, tudi turistov je veliko več kot kadarkoli prej. Tu se čuti mednarodnost. Veliko je tujcev, ki tu delajo in živijo, tudi mednarodnih podjetij je veliko. Mesto ni preveliko in ne premajhno. V 16 letih življenja tu sem se resnično povezal z njim. Všeč mi je tudi, kako kulturno bogata je Ljubljana. Veliko

je koncertov in opernih predstav, ki jih naravnost obožujem. Sem tudi športnik, obožujem tek. Že ves čas živim na obrobju mesta, kar mi zelo ustreza, saj se po službi rad odpravim na Rašico ali Šmarno goro. Zanimivo je, koliko ljudi se vsak dan povzpne na Šmarno goro. Čeprav sem živel na avstrijskem Koroškem, kjer je veliko planin, me to vedno znova preseneti. Poleg tega pa rad tudi kolesarim ob Savi.

Kmalu po prihodu v Ljubljano ste se začeli učiti tudi slovenščino. Se je je bilo težko naučiti?

Ko sem začel pripravništvo v Ljubljani, sem se začel udeleževati tudi tečaja slovenščine na Filozofski fakulteti. Po koncu tečaja sem bil zelo motiviran, da jo bom še naprej vadil. Ko sem šel v pekarno, sem si v glavi naredil cel scenarij, kaj bom rekel, vendar se je prodajalka takoj začela z menoj pogovarjati v angleščini. Slovenščino je težko vaditi, saj se takoj, ko ugotovijo, da si tujec, vsi začnejo s tabo pogovarjati v angleščini.

Kakšni se vam zdimo Slovenci? Vidite kakšne podobnosti ali razlike z Avstrijci?

Na neki način se mi zdite podobni prebivalcem avstrijske Koroške. Sem iz mesta v Nemčiji, kjer so ljudje zelo odprti. Tukaj in v Avstriji pa potrebujete več časa, da se odprete. Vedno me preseneti, kako tudi pozimi zelo radi sedite zunaj na pijači. Všeč

»MESTO NI PREVELIKO IN NE PREMAJHNO. V 16 LETIH ŽIVLJENJA TU SEM SE RESNIČNO POVEZAL Z NJIM.«

pa mi je, da ste tako športen narod. Vsi smučate in kolesarite ali počnete kaj podobnega. Čeprav so na avstrijskem Koroškem podobne razmere, jih ljudje tam ne izkoristijo tako, kot jih znate vi tukaj.

Pri vašem delu srečujete veliko ljudi, ki morda Ljubljanec še ne poznajo. Kako jim jo predstavite?

Povem jim, da je to mesto mladih, mesto študentov in da je ravno to študentsko življenje tisto, ki dela Ljubljano izjemno privlačno. Mesto je živahno, vedno se kaj dogaja. Restavracije in bari so vedno polni. Poleg tega rad poudarim, kako zelena je in kako urejene so njene prometne površine. Ljudem rad pripravim tudi svoj osebni vodnik po mestu z nasveti, kaj obiskati in kje se dobro jé.

Zdaj ste že »domači«. Kaj bi bil vaš nasvet za nekoga, ki razmišlja o tem, da bi tu živel?

Vsak moj prijatelj ali poslovni partner, ki je obiskal Ljubljano, je bil nad njo navdušen. Nekomu, ki ga mika živeti tu, bi svetoval, naj preprosto poskusi. Že en dan je dovolj, da dobiš vtis o tem mestu.

Neskončni šarm kina pod milim nebom

ALIKI KALAGASIDU

Tople in jasne noči kar kličejo po druženju na prostem, in to je lahko tudi v kinu! Kinodvor filme že več poletij zapored predvaja tudi pod zvezdnatim nebom, na prizoriščih, ki so tudi sama precej filmska. Eno od njih je nekoliko skrito Kinodvorišče. Nahaja se v atriju Slovenskih železnic, na notranjem dvorišču stavbe na Kolodvorski ulici 13, v kateri kino domuje že celo stoletje, kot mestni kino Kinodvor pa zadnjih 15 let. Vhod na Kinodvorišče je skozi kinodvorano, na njegovem platnu pa se bodo dober mesec dni vrteli filmi z rednega sporeda Kinodvora.

Vsako leto je odprtje Kinodvorišča nekaj posebnega. Letos se bo 8. junija skozi projektor na prostem prvič pognal slovenski film Poletje '91, gostje na projekciji pa bodo režiser Žiga Virc in njegova filmska ekipa. Vse do 8. julija se bo tam zvrstila še kopica svežih filmskih naslovov, dogajanje na Kinodvorišču pa bo sklenila zdaj že kulna klasika ameriškega režiserja in scenarista Jima Jarmuscha Pod udarom zakona iz leta 1986. Projekcije se

vsak dan začnejo ob 21.30, če le vremenske razmere dopuščajo. V slabem vremenu se projekcija prestavi v dvorano, tako da si film v vsakem primeru lahko ogledate ob napovedani uri.

Ko se filmski mesec na Kinodvorišču konča, se Kinodvor z mobilno opremo za predvajanje filmov preseli na eno najbolj čarobnih mestnih kino prizorišč, na Ljubljanski grad. Na Grajskem dvorišču že vrsto let z javnim zavodom Ljubljanski grad organizira letni kino Film pod zvezdami, ki bo letos potekal od četrтка, 13. julija, do sobote, 5. avgusta. Program 24 zaporednih večerov sestavlja izbor najbolj odmevnih filmov preteklega kinematografske sezone, zato ga tako rekoč oblikujete gledalci sami. Vanj so vključeni tudi zmagovalci različnih filmskih festivalov, prejemniki oskarjev, filmi, ki so kot ustvarjeni za predvajanje na prostem, pa seveda nekaj filmskih delikates v obliki premier in predpremier, ki jih lahko vidite pod nočnim nebom, še preden bodo jeseni prišle na redni spored naših kinematografov. Filmni so vsak dan na sporedu ob 21.30, na ogled so v izvornem jeziku s slovenskimi podnapisi. Da pa

lahko v kino povabite tudi svoje prijatelje in obiskovalce iz tujine, so vsi filmi, katerih jezik ni angleški, podnaslovljeni tudi v angleščini. V primeru dežja ali slabe vremenske napovedi projekcija odpade, nadomestna projekcija pa je na ogled naslednji dan ob 21.30 v Kinodvoru.

Program Kinodvorišča in Filma pod zvezdami si lahko ogledate na spletni strani **kinodvor.org**. Vstopnice kupite pri blagajni Kinodvora, za Film pod zvezdami pa tudi, v vstopnem paviljonu Ljubljanskega gradu, na spodnji postaji vzpenjače, na spletni strani **ljublanskigrad.si** in na vseh prodajnih mestih **mojekarte.si**. Obiskovalci lahko z vstopnico za Film pod zvezdami po znižani ceni kupite povratne vozovnice za vzpenjačo na Ljubljanski grad.

L J U B L J A N Č A N

Nejc Levstik se je kot režiser podpisal pod nekatere najbolj gledane projekte slovenskih televizij. »Njegovi« sta seriji Usodno vino in Reka ljubezni. Rekorde gledanosti je postavljajal tudi z več epizodami TV-šova Na žaru, petkrat režiral Emo, slovenski izbor za pesem Evrovizije, in se trikrat kot član ekipe udeležil Eurosonga – tudi letos, ko je režiral nastop Joker Out. Za koncerte Magic Tour ga je angažirala hrvaška zvezdnica Severina, k turneji Rebel With a Cello pa povabil hrvaški violončelist Stjepan Hauser. Leto 2024 bo začel z nastopom Lada Bizovičarja v Stožicah, vmes pa ustvarja še vrsto drugih projektov. Ne le komercialnih, blizu so mu tudi umetniški, kot je kratki dokumentarni film Might Be Anything, prikazan ob letošnji svetovni konferenci znanstvenih novinarjev v Kolumbiji.

JAK VREČAR

Začniva pri gimnazijskih letih. Vaša video zgodba Najlepša leta mojega življenja, posneta leta 2021 ob 120-letnici Gimnazije Poljane, je čudovit poklon odrasčanju in oblikovanju osebnosti. Ko gledam, s kakšnim žarom pred kamero obujajo spomine nekdani dijaki, sem, če dovolite, kar malo jezen na vas. Tako čustveno je videti, tako popolno, kot da bi v mestu obstajala le ena sama šola ... Poljane imajo vsekakor neki posebni, urbani duh. Veseli me, da sem bil sam del te družbe in da kot vse druge generacije poljancev nosim s seboj spomine na ene najsrečnejših dni svojega dozdajšnjega življenja. Vsi povabljeni v tej zgodbi so res srčno delili spomine pred kamero. Predsednica države, predsednik evropske nogometne zveze, škof, župan prestolnice, humanisti, kulturniki, glasbeniki, ekonomisti, športniki so v tej pripovedi ... Ampak preden koga pozabim, naj rečem, da to ni zgodba posameznikov. Gre za človeške odnose, ki jih pletemo. Prepričan sem, da nosimo čudovite zgodbe vsi. Tudi tisti ste jih spisali, ki ste hodili na druge ljubljanske šole. *(smeh)*

Očitno ste odnesli s seboj tudi slogan Nad nami le nebo. Pri dogovarjanju o lokaciji za ta pogovor ste takoj rekli: »Greva nekam visoko, na streho.« Rad imam višino. Že pred časom sem si privoščil skok iz letala v tandem, ampak spomin na to je še izjemno živ. Občutek, ko si nekaj kilometrov visoko v zraku in z mešanico navdušenja in vznemirjenja zreš na svet pod seboj, ko si tako visoko, je poseben. Dejansko vidiš, kako je horizont zaobljen. To te opomni, da si sam zase čisto majhen. Šele v okolju, v katerem si srečen, res zaživiš. Višino imam rad tudi v mestih. Odraščal sem v devetem nadstropju, tamle čez *(op. avtorja: s terase današnjega hotela Ibis na Miklošičevi pokaže lučaj stran)*, tik ob RTV Slovenija. Pogledi z vrha me umirijo, tu rad iščem navdih. Prav na tej terasi smo z najožjo ekipo pripravili zasnove mnogih projektov.

Večkrat omenjate mir. Kaj to pomeni za vas?
Med epidemijo, ko je bilo vse drugače, sem veliko časa preživel na glavni železniški postaji. Nekaj svojevrstno privlačnega je bilo v tem miru, ko ni bilo vrveža potnikov in ko več ur ni pripeljal niti en vlak. V mestih, ne le v Ljubljani, ampak povsod po svetu, lahko neskončno dolgo časa sedim in opazujem okolico. Opazujem ljudi, sprašujem se, kam gredo, ugibam, kaj so po poklicu, in sestavljam svoj film o tem, kaj se jim morda dogaja v življenju. V človeških odnosih vidim smisel spoznavanja sveta. Tudi zato rad potujem.

Najlepša mesta po vašem okusu?
Rad imam danski København. V njem vidim ob posebni privlačnosti tudi neki ščepec Ljubljane, bližino, prijetnost, estetiko. Zelo me je pritegnil kolumbijski Medellin, čeprav je včasih veljal za enega najnevarnejših krajev na svetu. Na prvo mesto pa bi morda postavil indijski Mumbai, enkratno mravljišče 10, 20 milijonov ljudi, odvisno od tega, kje v tisti nepregledni množici sosesk in domov začnemo šteti. Toliko zanimivih mest na svetu je, v katerih ne odkriješ le novih zgodb, ampak spoznaš na novo tudi sebe.

»V MESTIH LAHKO NESKONČNO DOLGO ČASA SEDIM IN OPAZUJEM OKOLICO. OPAZUJEM LJUDI, SPRAŠUJEM SE, KAM GREDO, UGIBAM, KAJ SO PO POKLICU, IN SESTAVLJAM SVOJ FILM O TEM, KAJ SE JIM MORDA DOGAJA V ŽIVLJENJU.«

Pa Maribor? Izposodil si bom ljubljanski slengovski izraz sezone: menda smo Ljubljančani »fkrali« tudi režijo odprtega letošnjega Olimpijskega festivala evropske mladine.
Drži, da so me povabili za režiserja tega dogodka, na katerega pridejo mladi iz 48 držav. Res veliko talentov bo na enem mestu. Zadnje mesece sem večkrat tam, in kljub temu da na uradnih tablah na vseh vhodu na stadion Ljudski vrt piše, da je zelena barva prepovedana, so me kar v redu sprejeli. *(smeh)*

Vrniva se v prestolnico. Kako bi nadaljevali zdaj že ponarodeli stavek? Ljubljana je najlepše mesto na svetu ...
... sploh, kadar imaš možnost doživeti in doživljati tudi druga mesta in se nato vračati. Pogosto me vleče v svet, tudi živel bom najbrž še kje drugje kot tu. Naša lega je sicer izjemna. V nekaj urah smo lahko na vrhunskih zasneženih strminah in na najlepšem morju v sosednjih državah ali v drugih kulturah, v precej večjih mestih. Druga plat je, da smo trenutno res slabo povezani s svetom, kar zadeva letalski promet. Vzletamo iz Benetk, Zagreba, ne vem, od kod še, ker domače letališče, žal, ponuja premalo letov. Ampak razen tega in dejstva, da je Ljubljana včasih malo zaspana, še posebej, če iščeš kraj za dobro večerno druženje med tednom, ji prav veliko nimam očitati. Lahko pa kot ponosen Ljubljančan do jutri naštevam, kaj vse

mi je všeč in zakaj lahko rečem, da je tudi zame najlepša. Ne nazadnje je tu tudi večina meni najljubših ljudi. Čeprav, če še malo premislim, ji niti te velikosti ne morem prav zares očitati. To, da je mesto sorazmerno majhno, ima prednosti in Ljubljani pravzaprav daje unikatnost. Skoraj ni sprehoda skozi mesto, da ne bi srečal vsaj koga poznanega. Veste, kaj me je recimo res presenetilo? Ko me je za rojstni dan kar na pragu pričakalo darilo, buteljka od moje nekdane sosedice, zdaj tudi častne meščanke, ki je krasila naslovnico prejšnje številke revije Ljubljana, Elze Budau. Povsem različnim generacijam pripadava, ampak sva večkrat poklepetala v dvigalu.

Vaši najljubši kotički?
Imamo res veliko lepih kotičkov, kjer se lahko dobimo in družimo. Obožujem poglede v centru, moj najljubši je verjetno na Novem trgu proti Bregu, ko pozno popoldansko sonce mimo NUK-a obsije Ljubljanski grad. Pogosto se mi zdi mesto pravljeno, še posebej urejeno mestno jedro na lep topel dan, ko se napolni Petkovškovo ali Cankarjevo nabrežje. Kot ena vzporedna, brezskrbna realnost.

Drži, da ste navdušenec nad kulinariko? Kje radi jeste v Ljubljani?
Kljub temu, da so se tudi pri nas pojavili lokali, namenjeni izključno turistom, in so cene glede na ponudbo pretirane, lahko mirno rečem, da opažam, da smo vse bolj svetovljanski. Pa ne govorim o zelo obširni ponudbi različnih svetovnih kuhinj, ker smo za to pač premajhni, čeprav dobiš v Ljubljani lahko tudi zelo pristne tuje jedi, na primer odlično tajsko v podhodu Plave lagune. Ne potrebujem lepih krožnikov, rad imam dobre okuse. Prej sem omenjal, da je mesto zvečer včasih zaspano, zato res upam, da bo Jorgu Zupanu na Nazorjevi uspel AFTR, v katerem se da jesti tudi pozno zvečer. Na prvo mesto vedno

»TO, DA JE LJUBLJANA SORAZMERNO MAJHNA, IMA PREDNOSTI. SKORAJ NI SPREHODA SKOZI MESTO, DA NE BI SREČAL VSAJ KOGA POZNANEGA.«

postavim Čompine mesne dobrote, rad pa obiščem tudi prijeten ambient Taverne Tatjana, si privoščim Špajzin tunin tatarec, pico v Beštiji, pa domačo kuhinjo gostilne Pri stričku ali pri Mojci Mihovec, če skočim iz centra ... Veliko krajev je, kjer se mi zdi, da ne glede na okuse na krožniku prepoznaš ljubljanski duh, kakovost in domačnost osebja. Predvsem se mi zdi ključno, kakšen je ambient, ekipa, ki lahko ustvari pomemben del kulinarичnega doživetja.

Ravno ste se vrnili iz Liverpoola, z letošnjega Eurosonga. Bi bili v Ljubljani sposobni izpeljati kaj takega?
Bi. Vmes je seveda še nekaj precej pomembnih korakov. Za začetek bi morali na tekmovanju zmagati – v nasprotju s številnimi mislim, da to ni povsem nemogoče. Se je pa treba zavedati, da bi bil za manjšo državo, kot je Slovenija, to ogromen podvig. Ni dovolj le karizma nastopajočih, kar smo letos vsekakor imeli, tu gre tudi za res dobro zgodbo, in čeprav se temu ob evrovizijskem dogajanju marsikdo posmehuje, gre tudi za pesem. Italijanski Måneskin so dokaz za to. Če bi zmogli izpeljati dogodek ... Zakaj pa ne? Kaj se da pripraviti v Stožicah ne le za publiko pred zasloni, ampak tudi v živo, bomo z Ladom Bizovičarjem preizkusili, ko bo januarja prihodnje leto v največji slovenski dvorani nastopil s svojo Musko. Lahko izdam, da takega odra pri nas še nismo videli. Bi pa bilo zanimivo videti, kaj bi dogodek, kot je Eurosong, prinesel mestu.

Kaj pa, če bi posneli film o Ljubljani?
Pravzaprav sem v enem že sodeloval, saj sem še kot najstnik kot statist nastopil v Klopčičevem Ljubljana je Ljubljana. Sicer pa bom, ko bom snemal celovečerni igrani film, zgodbo in kadre iskal še marsikje drugje. Ljubljana naj kot res posebna kulisa ostane predvsem za naše resnično življenje.

»RAD IMAM VIŠINO. POGLEDI Z VRHA ME UMIRIJO, TU RAD IŠČEM NAVDIH.«

Dekleta so izjemne košarkarice

V dvorani Stožice bo prihodnje dni spet pestro. V Ljubljano namreč prihajajo najboljše evropske košarkarice, ki se bodo pomerile za naslov evropskih prvakinj. Med njimi so tudi naše #rakete, za katere bomo še posebej tiskali pesti.

KAJA BENKO

Natančno deset let po evropskem prvenstvu v košarki za moške bo dvorana Stožice gostila še najboljše evropske košarkarice. Direktor prvenstva Emir Haskić pravi, da so se na Košarkarski zvezi Slovenije (KZS) za kandidato odločili predvsem zato, ker želijo tudi dekletom omogočiti nastop na tako velikem tekmovanju pred domačim občinstvom. »Žensko košarko si želimo prikazati širšemu občinstvu, zato vabimo vse v dvorano Stožice. Tako se boste lahko prepričali, da tudi dekleta znajo igrati izjemno košarko,« pravi Haskić. Slovenski košarkarji so pred desetimi leti osvojili peto mesto in upamo, da bodo košarkarice ta dosežek presegle.

To je že drugo veliko tekmovanje za ženske v dvorani Stožice v zadnjem letu dni, saj so se novembra lani tam merile najboljše evropske rokometasice. Takšni dogodki so odlična priložnost za promocijo žensk v športu in krepitev pravic žensk, zato so organizatorji k sodelovanju povabili tudi uspešne posameznice, ki vsaka na svojem področju krepi vlogo ženskega spola tako v športu kot tudi v družbi nasploh. Med 12 ambasadorkami prvenstva, ki so jih poimenovali #držne, je tudi podžupanja Tjaša Ficko, ki pomembno vlogo vidi predvsem v spodbujanju in opolnomočenju žensk, da bi lažje sledile svojim ciljem tako na kariernem kot zasebnem področju. »Ženske v sebi nosimo izjemno moč, ki jo lahko v polnosti pokažemo predvsem takrat, ko sodelujemo in si pomagamo,« pravi podžupanja in dodaja: »Občudujem športnice, njihovo

navade, sklepajo nova prijateljstva ter izboljšajo samopodobo in zaupanje vase, kar je danes bistvenega pomena.«

Tjaša Ficko v športnih tekmovanjih vidi veliko priložnosti za Ljubljano: »Športnemu svetu se vedno znova pokažemo kot vrhunski gostitelji na najvišji ravni. Športnic, športnikov, njihovih spremljevalnih ekip, pa tudi navijačev, nikoli ne pustimo ravnodušnih in prepričana sem, da bo tako tudi tokrat. Želim si, da bi tribune v Stožicah napolnilo tudi čim več domače publike.«

Podžupanja verjame, da bodo #rakete v Stožicah pokazale vse, kar znajo, in dosegle vrhunski rezultat. »Z veseljem bom navijala zanje!«

Na MOL se zavedajo, da imajo tekmovanja na najvišji ravni izjemen učinek na mesto, zato spodbujajo candidature za organizacijo različnih tekmovanj, sami pa skrbijo za športno

infrastrukturo, namenjeno tako rekreativnim kot profesionalnim športnikom. Dvorana in stadion Stožice, ki so ju odprli leta 2010, sta v Ljubljano pripeljala tudi največje športne dogodke. Marko Kolenc, vodja Oddelka za šport MOL, pravi, da številne uspešno izpeljane candidature organizatorjev potrjujejo odlično izvedbo dozdajšnjih velikih mednarodnih tekmovanj, hkrati pa pomenijo izziv, da tudi evropsko prvenstvo v košarki za ženske izpeljemo na najvišji možni ravni.

V prihodnje si lahko v Ljubljani obetamo še več vrhunskih športnih dogodkov. Že prihodnje leto bo svoja vrata odprl Športni center Ilirija s sodobnim pokritim olimpijskim bazenom, ki bo k nam zagotovo pripeljal tudi velike plavalne prireditve. Čez nekaj let pričakujemo novo, sodobno infrastrukturo za atletiko, saj je v načrtu izgradnja Atletskega centra Ljubljana, kjer bodo zagotovljeni odlični pogoji za atletske

discipline. Morda pa bomo kmalu lahko v živo spremljali tudi plezalna tekmovanja, saj bo na Viču zrasel Plezalni center Ljubljana.

Veliki športni dogodki imajo številne pozitivne vplive, med drugim so dodatna spodbuda mladim športnicam in športnikom na njihovi poti, hkrati pa povečujejo zanimanje med tistimi, ki se šele odločajo za ukvarjanje s športom.

Med pozitivnimi vidiki prvenstva je zagotovo prihod »športnih« turistov in povečanje števila prenočitev v Ljubljani. »Organizacija takšnih dogodkov je v mednarodni športni javnosti zelo izpostavljena, Slovenijo pa praviloma vselej postavlja na zemljevid odličnih gostiteljic,« poudarja direktor prvenstva Emir Haskić. Po njegovih pričakovanjih bodo samo obiskovalci, ki k nam pridejo organizirano, ustvarili več kot 5000 prenočitev, k temu pa je treba prišteti še tiste, ki bodo pripotovali v lastni režiji. »Vsekakor si želimo čim bolj polnih Stožic in pravega vzdušja, ki bo tudi našim #raketam pomagalo do zgodovinskega dosežka. Med tekmami pripravljamo pester program, zato resnično upamo, da bodo Stožice šesti igralec naših deklet ter da bomo z njihovo pomočjo ustvarili še eno športno pravljico,« razkriva svoje želje naš sogovornik.

Tekme v Ljubljani in Tel Avivu

Evropsko prvenstvo v košarki za ženske bo potekalo od 15. do 25. junija v Ljubljani in Tel Avivu. Obe mesti bosta gostili tekme skupinskega dela, v katerem se bo pomerilo 16 reprezentanc, razdeljenih v štiri skupine, nato pa se bodo vse najboljše košarkarice stare celine zbrale v Ljubljani in se v dvorani Stožice spopadle v izločilnih bojih, vse do finalne tekme za naslov evropskih prvakinj 2023. Najboljša ekipa bo zmagovalni pokal visoko v zrak dvignila na praznično nedeljo, 25. junija, zvečer. Slovenke bodo vse tekme skupinskega dela v Stožicah igrale ob 18. uri. Prvi dan prvenstva se bodo pomerile z Veliko Britanijo, dan kasneje z Nemčijo, po dnevu premora pa še s Francijo. Želimo si, da bi #rakete spremljali tudi v izločilnih bojih.

Vabljeni k ogledu evropskega prvenstva v košarki za ženske. Vstopnice so že v prodaji na spletnem portalu **eventim.si** in na prodajnih mestih Petrola. Spodbujajmo #rakete na njihovi poti!

Smrt je dokončna, žalost ob izgubi pa tako boleča, da bi oboje najraje kar izbrisali iz našega življenja, a vsak izmed nas se mora na neki točki soočiti z izgubo najbližjih in najdražjih oseb. Za čim bolj dostojanstvene in mirne trenutke ob izteku življenja skrbijo v Hiši Ljubhospica. Tam izvajajo celostno hospic paliativno oskrbo v zaključni fazi življenja bolnika in ponujajo psihološko podporo njegovim svojcem. Dostojanstvo do zadnjega izdiha in mirno slovo v krogu svojcev je tisto, kar si želimo vsi. In ko življenje ugasne, ostanejo spomini, ki so za vedno vtisnjeni v srce.

Hiša Ljubhospica na Hradeckega cesti 20 je edini stacionarni hospic v Sloveniji, ki kronično

čim boljše blažilne (paliativne) oskrbe, ki pripomore h kakovosti življenja neozdravljivo bolnega posameznika. Ob tem ponujajo psihosocialno pomoč in duhovno oporo v procesu sprejemanja bližnje smrti tako bolnikom kot njihovim svojcem.

Tatjana Fink, vodja Hiše Ljubhospica, pravi, da so smrt, umiranje in žalovanje tabuizirani, a vendarle so naravni del življenja. »Govoriti o smrti pomeni govoriti o življenju. Če minljivost izrinemo iz svojega življenja, ne moremo polno in kakovostno živeti. Življenje brez smrti je namreč samo napol življenje,« razmišlja Finkova in dodaja: »Navzočnost ob smrtni postelji nas uči, da je takrat, ko ni več

ni sam. Tatjana Fink pravi: »Idealnih prostovoljcev ni, so pa zelo dobri, tudi posebni v smislu prepoznavanja, da je ob umirajočem bolj pomembno kot znati in vedeti enostavno biti. Biti resničen.« To so trenutki, v katerih so najbolj pomembne iskrenost, toplina in srčnost.

Lekarna Ljubljana je to pomlad pod Hišo Ljubhospica, med Hradeckega cesto in Ljublanico, na nekoč nedostopnem območju uredila še prijeten miren park, ki dopolnjuje ponudbo hospica. Svojci umirajočih se lahko v dneh pred dokončnim slovesom umaknejo vanj in soočijo s svojimi mislimi, razmišljanji in vprašanji ob pričakovani izgubi ljubljene osebe. Park je namenjen tudi oskrbovancem,

Ustanoviteljica Zavoda Hospic Ljubljana (Ljubhospica) je Lekarna Ljubljana. Direktor lekarne in zavoda dr. Marjan Sedej pravi, da je ena njihovih temeljnih vrednot družbena odgovornost, ki se kaže v vsakodnevni skrbi za zdravje ljudi in v pomoči ranljivim skupinam, zato so se odločili, da podprejo dejavnost in poslanstvo Hiše Ljubhospica.

Kako gledate na pomen Hiše Ljubhospica za meščane in meščanke Ljubljane?

Hiša Ljubhospica je varen prostor s toplino doma za tiste, ki ob koncu življenja potrebujejo oskrbo, a zanje v domačem okolju zaradi različnih razlogov ni možno skrbeti. V hiši je zagotovljena strokovna in sočutna podpora v procesih zaključevanja življenja in žalovanja. Pomembna je tudi zato, ker spreminja kulturo družbe v odnosu do smrti in umiranja. Ker verjamemo, da je pravica do dostojnega zaključka življenja pravica vsakega človeka, je oskrba v hiši brezplačna, glavni sredstev za delovanje zavoda pa zagotavlja Lekarna Ljubljana skupaj z LL Grosistom.

Nasproti Hiše Ljubhospica ste uredili nov park. Komu je namenjen?

Sprehajalni park je v prvi vrsti namenjen uporabnikom, ki so večinoma mobilni na invalidskem vozičku ali postelji, in njihovim svojcem, ki se lahko vanj umaknejo v trenutkih, ko se soočajo z iztekanjem življenja svojega bližnjega. Seveda pa so v parku dobrodošli tudi okoliški prebivalci in vsi drugi obiskovalci. Poimenovali smo ga po Janezu Nepomuku Hradeckem,

ki je bil kar 26 let župan Ljubljane in je bistveno prispeval k njenemu razvoju v prvi polovici 19. stoletja. Park je tako tudi spomin človeku, katerega veličina se je kazala v skrbi za malega človeka.

Kaj vam pomeni dostojno slovo od življenja?

Smrt je sestavni del življenjskega cikla, tako kot rojstvo, otroštvo, mladost, odraslost, staranje ... Tako kot živiš, po vrednotah in načelih, po katerih se ravnaš, takšen naj bi bil tudi zaključek tvojega življenja. Pri tem je pomembno, da imamo možnost zaključiti svoje odnose in da nekdo poskrbi ne le za naše bolno telo, ampak tudi za duhovno in čustveno podporo, ki jo v tem času potrebujemo. V Hiši Ljubhospica si prizadevamo, da vsak uporabnik dobi najboljšo možno oskrbo, da lahko v miru in dostojanstveno sklene krog življenja.

Svetovalni telefon Hiše Ljubhospica deluje 24 ur na dan. Pokličite 051/322 979. Več informacij o delovanju Hiše Ljubhospica najdete na spletni strani ljubhospic.si.

Dostojanstveno skleniti krog življenja

KAJA BENKO

bolnim z neozdravljivo boleznijo v procesu umiranja zagotavlja brezplačno celostno hospic paliativno oskrbo in namestitvev. Zavod Hospic Ljubljana je avgusta 2015 ustanovila Lekarna Ljubljana, naslednje leto pa je svoja vrata spet odprla Hiša Ljubhospica, zgrajena po zgledu in izkušnjah tovrstnih hiš iz tujine. V sedmih letih delovanja so brezplačno oskrbo omogočili že 1188 ljudem, sredstva zanj zagotavljata Lekarna Ljubljana in LL Grosist.

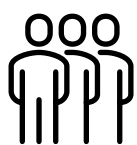
Cilj hospic oskrbe ni podaljševanje ali skrajševanje življenja, ampak zagotavljanje

kaj storiti, še veliko storiti, uči nas prenašati nemoč, zdržati skupaj v težkih razmerah.«

V Hiši Ljubhospica je 12 enoposteljnih sob za bolnike in njihove svojce, ki potrebujejo varen prostor za skupno preživljanje časa, ki jim preostaja. Zanje skrbi interdisciplinarna ekipa strokovnih delavcev, v kateri so vodja hiše, zdravnik, diplomirane medicinske sestre, socialna delavka, negovalke in gospodinja. Pomemben del oskrbe so tudi prostovoljci, ki se z umirajočimi družijo, pogovarjajo, jih poslušajo, jim berejo, gredo na sprehod ali so preprosto samo tam, da človek

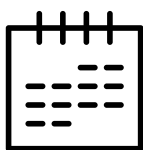
saj so pri arhitekturni zasnovi posebno pozornost namenili prav zagotovitvi enostavnega dostopa tudi za tiste, ki so na postelji ali invalidskem vozičku.

Park se razprostira na približno 2000 kvadratnih metrih. Vanj vstopimo s ceste, nato pa se po širokem sprehajalnem pasu spustimo do pergole in niše, kjer ob fontani v prijetnem, z drevesi obdanem okolju lahko najdemo svoj mir. Drevesa bodo kmalu dajala prijazno senco, pod njimi so razporejene klopce, pogled na vodo sredi parka pa bo pripomogel k umiritvi misli, občutkov in, upamo, tudi k lajšanju bolečine.

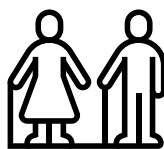
1188

ljudi je v zadnjih 7 letih smrt dočakalo v Hiši Ljubhospica.

11

dni so letos v povprečju v Hiši Ljubhospica bivali bolniki.

71

let je povprečna starost oskrbovancev.

17

prostovoljcev trenutno pomaga v Hiši Ljubhospica.

Rožam moraš povedati, da so lepe

Kadar je slabo deževno vreme, zavijte v cvetličarno in si kupite cvetlico. Sončnica je v takšnih dnevih najboljša, saj vam bo poslala sonce in seveda dvignila razpoloženje. Cvetlice in rastline nam nasploh dajejo pozitivno energijo, tako kot glasba, ki jo imamo radi. Biti cvetličar je res nekaj lepega.

MIČA VIPOTNIK

Zanimanje za poklic cvetličarja iz leta v leto upada. V Šoli za hortikulturo in vizualne umetnosti v Medlogu pri Celju, kjer imajo tudi oddelk cvetličarstvo, je v vseh treh letnikih zgolj 28 dijakov. Za prihodnje šolsko leto je vpisanih 10 prvošolcev. Večina šolanje nadaljuje v programu hortikulturni tehnik, ki traja še dodatni dve leti. Tudi cvetličarji, ki smo jih obiskali, so se šolali v Medlogu, razen najstarejšega med njimi.

78-letni Ivan Janez Seliškar, starosta slovenskih cvetličarjev, je direktor cvetličarne Cvetje Eli na Zaloški cesti 46, katere ime je izpeljanka iz priimka S(eli)škar. Zelo priljubljena cvetličarna, ki sta jo s soprogo Dragotino odprla leta 1971, je najprej domovala v Maechtigovem kiosku na vsega 11 kvadratnih metrih. Pred njo so se zlasti ob sobotah vile dolge vrste kupcev. Takrat sta se obrti učila od Nemcev, ki so v cvetličarstvu prednjačili. Kasneje sta odkupila zemljišče, kjer je stal kiosk, in na njem zgradila zdajšnji lokal, ki ga je pomagal načrtovati tudi Seliškar, da bi bil čim bolj funkcionalen. Zdaj jo vodita cvetličarski mojstrici Katarina Dežman Zupančič in Marjanca Tržan, Seliškar pa ima kot direktor zadnjo besedo. Pri mlajših kolegih ga velikokrat zbodejo napisi na žalnih trakovih. Venci so sicer lepi, napisi pa velikokrat nakracani. Sam je opravil kaligrafski tečaj in še danes pomaga pri pisanju na žalne trakove. Pri Seliškarju se je izmojstrilo

kar nekaj znanih ljubljanskih cvetličarjev, ki so kasneje odprli svoje cvetličarne.

Cvetličarna Iris na Linhartovi 7a, ki jo vodi Nataša Grmek, je ena redkih, ki ima svoj nasad sončnic pod Šmarno goro. Z njimi se oskrbuje vse poletje. Letos jih bo manj, ker ni bilo dovolj sonca. Sodelavka Vesna Zabavnik v Tuhinju goji meto, meliso, slajer, potonike, snežne kepe, pampaško travo, hoste, španski bezeg, pravzaprav vse zelenje, ki ga ponujajo, kar je seveda zelo dobrodošlo. Pri delu jima pomaga še Mirjam Erman. Nataša Grmek je posel podedovala od tašče Marije Belina, ki je leta 1976 najela kiosk ter začela prodajati rezano cvetje in lončnice. Pri svoji tašči je Nataša Grmek delala 26 let, »od jutra do sutra«, kot pravi. Dobrih sto metrov stran ob Dunajski cesti so imeli še en kiosk, a so ga morali podreti, ker bo tam zrasla stolpnica. Cvetje ima neznansko rada. »Rože ti dajo mir in toplino, brez njih ne bi mogla živeti. To ni poklic, to je moje življenje,« pravi. Vsak dan dela od 15 do 16 ur.

Ena najbolj prepoznavnih cvetličarn v prestolnici je Emporia. Napolnila je pritlični prostor na vogalu stavbe na Vegovi ulici številka 2, ki se odpira na Kongresni trg. Lokacija je izvrstna. Turisti se radi slikajo pred lokalom, kjer so postavljene visoke rastline v velikih loncih. »Lončnice tam ostanejo tudi čez noč,« nam pove Tomaž Smrtnik, lastnik in vodja Emporie, ki je začel pri Seliškarju. »Ukrasti bi jih bilo bolj

Cvetlice so z nami v najpomembnejših trenutkih našega življenja. Z njimi se veselimo lepih dogodkov, izkazujemo naklonjenost, čestitamo ob malih in velikih zmagah, pospremimo pa nas tudi v smrt. Marjan Lovšin iz cvetličarne Galerija ima posluh za vse te človeške zgodbe.

Veliko cvetja in zelenja, iz katerega v cvetličarni Iris za Bežigradom izdelujejo lepe šopke, gojijo sami. Ljubljanske cvetličarne rezano cvetje uvažajo pretežno iz Nizozemske in Italije, lončnice pa prihajajo z vseh celin.

težko, saj bi tatovi potrebovali tovornjak,« pravi smeje se, pa še slišal bi jih, saj ima stanovanje nad cvetličarno. S cvetličarstvom se ukvarja že 30 let, na svoje je šel pred 25 leti. Za vsako rastlino je treba vedeti, od kod je prišla in kako jo vzdrževati. Ne mara barvanega in toniranega cvetja, ljubše so mu naravne barve. Pri lončnicah je ključna kakovost. Seveda rastline lahko napade kakšna bolezen. A so tudi temu kos, Tomaž Smrtnik je namreč opravil fitofarmaceutski izpit za uporabo sredstev za zdravljenje in varovanje rastlin. Delo z rastlinami ga sprošča. Vidi se, da res uživa, saj je neizmerno sproščen in dobrovoljen.

»Roži moraš povedati, da je lepa,« pravi Marjan Lovšin, ki vodi cvetličarno Galerija na Prešernovi cesti 10a. 12 let se je učil pri Seliškarju. Zaobljubil se je, da bo pri tridesetih odprl svojo cvetličarno. In jo je, na Bregu. Zdaj

je že 12 let na Prešernovi cesti. Ko je v cvetličarni Eli doživiljal dolge vrste kupcev, se je odločil, da pri njem vrst ne bo. In kupci so se navadili, da prej pokličejo, naročijo in pridejo iskat. »Za Slovence pravijo, da so neugodni kupci, pa to ni res. So sicer zahtevni, a zelo prijazni,« ugotavlja. Najraje ima rože nežnih, rožnatih, ženstvenih odtenkov, vendar tudi rož drugačnih barv v cvetličarni Galerija ne manjka. V primerjavi z drugimi prodajajo več rezanega cvetja in manj majhnih lončnic. Ima izključno moško ekipo, ker je v cvetličarstvu večkrat potrebna moč. V cvetličarskem timu jih je pet. Je zahteven šef, ki želi red in disciplino.

Cvetličarna Šimenc je staro družinsko podjetje. Pavel Šimenc jo je leta 1925 odprl na Svetega Petra cesti, današnji Trubarjevi ulici. Kasneje sta skupaj z ženo Marijo postavila še cvetličarno in

vrtnarijo v neposredni bližini Žal. Nazadnje so se preselili na Tomačevsko cesto 2b, kjer sta cvetličarna in manjša vrtnarija še danes. Zadnja tri leta jo vodi Matija Jakšič, Matic. Njegov dedek Tone Jakšič je podjetje prevzel po smrti svoje sestre Ankice Šimenc leta 1975. Maticu Jakšiču je bilo cvetličarstvo tako rekoč položeno v zibelko. Kot otrok je s staršema veliko časa preživel v cvetličarni. Oče, ki je večino dneva delal, mu je nenehno govoril, naj se izuči za kakšen drug poklic, da se bo lahko posvetil družini, ker biti cvetličar pomeni garati in se odpovedati marsičemu. Ni ga poslušal. Cvetličarno je prenovil. »Trudimo se, da nas kupci ne bi povezovali samo z Žalami,« pravi. In kdo bo naslednji, ki bo prevzel družinsko podjetje? Njegova hči je stara 13 let in za zdaj ne kaže nobenega interesa. Vsekakor pa ima še dovolj časa.

Dober cvetličar zna izbrati pravo cvetje za vsako priložnost, zato vas bo v pogovoru morda povprašal tudi kaj osebnega. Brez skrbi, vaše skrivnosti so pri njih varne.

Vhod v cvetličarno Emporia je s svojim bujnim zelenjem znamenitost Kongresnega trga, pred katero marsikateri turist naredi fotografijo za spomin na naše mesto.

Cvetličarna Šimenc ima tudi svoj rastlinjak, v katerem si lahko izberete cvetje za okrasitev grobov.

Čeprav je cvetličarna Šimenc, ki jo vodi Matija Jakšič, blizu Žal, niso večji le v izdelovanju pogrebnih vencev. Pri njih lahko dobite šopke za najrazličnejše priložnosti.

Pri Janezu Seliškarju, ki je z ženo leta 1971 odprl znamenito moščansko cvetličarno Cvetje Eli, so se urili skoraj vsi ljubljanski cvetličarji.

Nataši Grmek, ki vodi cvetličarno Iris, pri delu pomagata sodelavki Vesna Zabavnik in Mirjam Erman. Zanimanje za poklic cvetličarja sicer upada, šolanje konča vse manj mladih.

Daleč največji

Sostro je po površini daleč največja ljubljanska četrtna skupnost, saj zavzema skoraj tretjino ozemlja MOL. Hkrati pa ima od nje manj prebivalcev le Četrtna skupnost Šmarna gora. Če kje, tako tu še posebej velja, da kvantiteta res ni vse. Sostrčani so nas sprejeli z izjemno srčno toplino, ki jo razglašamo kar za eno od znamenitosti tega dela našega mesta. Kaj pa so še preostale?

ŠPELA ZAKOTNIK

Prva vrata, ki se odprejo s toplim pozdravom, vodijo v trgovino, kjer imajo kar vse. Kmetijska zadruga Dobrunje na Cesti II. grupe odredov 43 ponuja živila, sadike in rože, opremo za vrt, orodje za domača popravila, pa igrače in opremo za hišne ljubljence, spominke in darila za najrazličnejše priložnosti ... in še bi lahko naštevali. S police pri blagajni zadišijo jagode. Sadjarstvo ima v teh krajih bogato preteklost. »Že pred desetletji je MOL dajala sredstva za spodbujanje in razvoj sadjarstva. Gotovo poznate praznovanje Jagodne nedelje na Jančah,« nam namigne ekipa zadruge. Tako imenovana Sadna cesta se vije med Javorom in Jančami, po območju nekdanje krajevne skupnosti Besnica, kjer prevladujeta sadjarstvo in živinoreja na hribovitem območju, v ravninskem predelu pa pridelava zelenjave.

A po tej cesti se danes ne bomo odpeljali, le nekaj sto metrov naprej od trgovine nas namreč – najprej otroci – pozdravijo v Osnovni šoli Sostro na Cesti II. grupe odredov 47. Tri dekleta nas pospremi do pisarne ravnateljice, in ko jih pomenljivo vprašamo, če gredo z nami tudi noter, se brez zadržka odzovejo: »Seveda, lahko!« Politika odprtih vrat, sodelovanja in pogovora je namreč načelo vodenja nasmejane ravnateljice Mojce Pajnič Kirn, ki to funkcijo opravlja že 26. leto. »Šola je središče dogajanja v kraju, je vir življenja. Sodelujemo z lokalno skupnostjo na vseh ravneh, z najrazličnejšimi okoliškimi društvi organiziramo prireditve in aktivnosti ter tako pripomoremo k druženju vseh krajanov.« Šolstvo v Sostrem sicer praznuje že več kot 150 let, prva šola pa je stala nekolično stran od obiskane, blizu cerkve sv. Lenarta. Ob odhodu naš pogled ujame še pred vhomom parkiran avtobus. S poslikavami in zeleno streho takoj da vedeti, da njegova naloga ni zgolj prevoz. Mobilni mladinski center Ljuba in Drago, ki je nastal iz odsluženega mestnega avtobusa

št. 132, v notranjosti ponuja otrokom možnost za aktivnosti in druženje. Obratuje pod okriljem Javnega zavoda Mladi zmaji, v Sostrem pa ga pred šolo lahko srečate vsako sredo ob 14. uri.

Takrat pa je tudi že skrajni čas za malico. Zavijemo proti gostilni Pri Kovaču na Cesti II. grupe odredov 82, kjer gostilniški rod nadaljuje že peta generacija. »Sostrčani so preprosti, veseli in odprti ljudje, z veseljem sprejmejo novosti in drugačnost,« pravi Oskar Svetek, sin šefa gostilne. Zato tudi vabilo nameni vsem – na svinjska rebra iz krušne peči, za sladico pa bo šmorn. »S tem ne morete zgrešiti!« se nasmehe. In hitro sledi še eno povabilo – na golažijado, drugo nedeljo v septembru v Brunarici Zadvor na Cesti 13. julija 86. Mojca Eržen, predsednica turističnega društva Zadvor, pojasnjuje, da bodo različne ekipe tekmoval v pripravi golaža, ki ga bo nato ocenila strokovna komisija. Brunarico lahko seveda obiščete tudi vse druge dni v letu in morda skočite na katerega od okoliških hribov.

Ali pa jih raje raziščete kot jahač? Na domačiji Muzej nas sprejme predsednica Konjeniškega društva Sostro Tanja Gašperšič in nam razkaže čudovit kompleks na Gobarski poti 24, namenjen ljubiteljem konjev. »V društvu je 153 članov različnih generacij, letos pa praznujemo 30 let uspešnega delovanja. Pripravljamo vse, od poučnih programov o konjih, njihovi vzreji in oskrbi do praktičnih delavnic. Tudi če bi se želeli le zblížiti s konji ali preizkusiti v jahanju, nas lahko obiščete.« Spoznamo žrebičko, ki je ob našem obisku star le en dan! Občudovalce tako že ima, po kristalno modrih očeh pa je dobila ime Diamond.

Hvala Sostru za topel sprejem! Težko smo sprejeli odločitev, kateri košček te največje četrtne skupnosti obiskati. Preostali del s prelepimi naravnimi danostmi, znamenitostmi in hribi nas še počaka. Do naslednjic!

VEČ KOT 25 NASELIJ

Četrtna skupnost Sostro zajema vzhodni del Ljubljane (nekdanja naselja Sostro, Zadvor, Dobrunje), največje površine pa zasedajo naselja: Besnica, Brezje pri Lipoglavu, Češnjica, Dolgo Brdo, Gabrje pri Jančah, Janče, Javor, Mali Lipoglav, Mali Vrh pri Prežganju, Malo Trebeljevo, Pance, Podlipoglav, Podmolnik, Prežganje, Ravno Brdo, Repče, Sadinja vas, Selo pri Pancah, Šentpavel, Tuji Grm, Veliki Lipoglav, Veliko Trebeljevo, Vnajnjarje, Volavlje, Zagradišče in Zgornja Besnica.

MERJAŠČEVA POT

Novembra 2021 je izšla knjižica po Merjaščevi poti, ki povezuje 33 vrhov v okolici OŠ Sostro in nas vabi k obisku. V knjižici ima vsak vrh svojo stran za podatke in vtise ter prostor, kamor lahko prerišemo simbol, ki ga najdemo na vrhu. Celotna pot je dolga malo manj kot 80 kilometrov in ni posebej označena, večinoma se sicer gibljemo po označenih poteh in cestah, pa tudi kolovozih in brezpotjih. Takšno ime je dobila – uganili ste! – ker lahko na njej srečamo divje svinje.

MLINI ZA SMODNIK

Sostro se je razvilo ob poti, ki je spremljala desni breg reke Dobrunjščice, ki se izliva v Ljubljano. V preteklosti so bili na reki postavljeni mlini, ki pa niso mleli le žita, temveč tudi smodnik. Ko so namreč leta 1782 na Streliški ulici v Ljubljani izdelavo te nevarne snovi morali opustiti, so dva mlina za smodnik postavili na Dobrunjščici – enega tudi pri gostilni Pri Kovaču.

DAN V RIMSKI EMONI

Življenje prebivalcev Emone je bilo v veliko pogledih zelo drugačno od našega, nekaj reči pa nam je vseeno skupnih. Ureditev mesta, kot so si jo zamislili antični urbanisti, se še danes odraža na naših ulicah in trgih, tudi mi se radi srečujemo na forumih, nakupujemo lepe stvari in navijamo za naše športnike. Bi radi za trenutek pogledali nazaj v zgodovino? Sledite naši vodnici.

NINA KOŽAR

Ave, Emonke in Emonci! Oziroma Ljubljančanke in Ljubljančani, kot si rečete danes. Mor-da ne veste, ampak duhovi nekdanjih meščanov vas radovedno spremljamo na vaših vsakdanjih poteh. Včasih komu malce pomagamo do sreče, kdaj drugič koga spotaknemo, da bi se mal-ce ustavil in opazil svet okoli sebe. Sem ter tja komu kaj šepnemo v uho, da se pogledi sre-čajo in vzklije ljubezen, ki jo Ljubljana tako ponosno nosi v imenu. To mesto smo imeli vsi zelo radi in zelo smo ponosni, da je iz stoletja v stoletje lepše. Kadar vas opazujemo, kako se družite ob reki, sprehajate po zelenih parkih ali zamaknjeno poslušate glasbo na trgih in ulicah, si navdušeno prikimamo, zadovoljni, da smo tudi mi prispevali vsak svoj kanček domišljije in ustvarjalnosti k tej čudoviti prestolnici.

Pozabila sem se predstaviti, moje ime je Livija. S starši, brati in sestrami živim v veliki

vili znotraj mestnega obzidja. Moj oče in moja mama sta se sem priselila iz Akvileje, mesta na robu Apeninskega polotoka, ki mu današ-nji Slovenci pravite Oglej. Tako kot bratje in sestre sem se tudi jaz rodila tu, v Emoni. V hiši poleg nas živijo še naše strežnice in služinčad iz Dakije, Panonije in Makedonije. Moški skrbijo, da je naša hiša urejena, čis-ta in ogrevana, ženske pa nam pomagajo pri umivanju in oblačenju, strežejo nam hrano, zvečer pa poskrbijo, da so sobe razsvetljene. Moja osebna strežnica Lucija hodi z mano tudi po opravkih po mestu. Čeprav je uradno naša sužnja, sva vseeno dobri prijateljici in si zaupava marsikatero skrivnost.

Moj dan se je začel ob zori, čeprav bi naj-raje še malo poležavala v veliki postelji, ki smo si jo delile s sestrami. V vili imamo lastno kopalni-co, ki je ogrevana s toplim zrakom, kar je velika

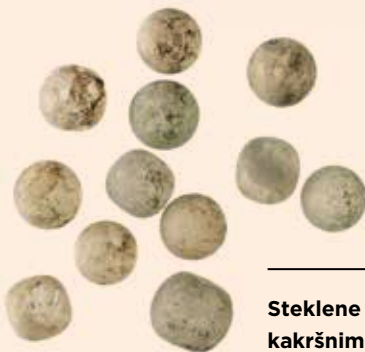
sreča, saj so včasih junijska jutra prav hladna. V kopalnici imamo tudi stranišče z izplakova-njem, ki je priključeno na mestno kloako. Veči-na drugih prebivalcev Emone se mora olajšati v javni latrini, ki ni ravno prijetnega vonja, zato se vsak dan s tiho molitvijo zahvalim boginji doma Vesti za ta privilegij. Lucija mi pomaga pri umivanju s krpico, nato pa me natre z oliv-nim oljem, ki ga kasneje postrga z moje kože. Kupujemo ga pri trgovcu, ki ga v Emono in naprej proti Rimu v velikih amforah pripelje iz province Histrije. Nato mi pomaga pri obla-čenju lepega dnevnega oblačila in mi po zad-nji modi, ki si jo lahko ogledamo na kovancih s podobo cesarice, uredi frizuro. Moji mlajši bratci se s frnikolami igrajo v atriju, kjer nam za zajtrk postrežejo s figami, datlji in sirom. Med prigrizkom živahno klepetamo, saj se vsi veselimo atletskega tekmovanja, ki bo popol-dan na forumu.

Ščebetanje prekine učitelj, s katerim imamo učno uro filozofije in matematike. Tudi dekleta, saj se od nas pričakuje, da bomo strogo vodile vsaka svoje gospodinjstvo. Medtem oče v hiši sprejema odposlance z novicami iz drugih pro-vinc. Malce pred poldnevom nas mama povabi k ogledu prekrasnih oblačil in nakita, s kateri-mi se je pri nas oglasil trgovec iz daljnega pri-stanišča Classis, ki mu danes rečete Ravena. Med jantarnimi ogrlicami, velikimi prstani, zapestnicami iz pisanih kamnov in uhani z bise-ri iz krajev onkraj moje domišljije je bila tudi prekrasna rdečkasta gema s podobo Jupitra. Žal pa je po tem, ko smo nakupili svečana oblačila za napovedan cesarjev obisk mesta, zanjo ostalo premalo denarja.

Iz kuhinje je opoldne zadišalo kosilo, zato smo se brž namestili na udobne ležalnike v trik-liniju oziroma jedilnici. V naših časih med jed-jo namreč nismo sedeli, ampak poležavali in se pogovarjali o dogodkih in novicah z vseh koncev in krajev rimskega cesarstva. Medtem

V razkošnejših rimljanskih hišah med jedjo niso sedeli, ampak poležavali na trodelnih kavčih in se pogovarjali. Na sliki je rekonstrukcija jedilnice z mozaikom iz antične vile v današnjem Arheološkem parku Emona.

Posodica, v kakršni so stregli ribjo in druge omake. Podobne posode s svetlečim rdečim premazom so bile nekaj časa zelo priljubljene.

Steklene frnikole, s kakršnimi so se igrali emonski otroci.

Zgodnji steklarski izdelki, kot je ta posoda z barvnimi lisami, so nastajali z ulivanjem in pihanjem v kalupe.

Oljenke so velikokrat nosile podobe iz mitoloških zgodb in z lova, včasih celo erotične sličice ljubimcev v postelji. Na tej sta upodobljena Romul in Rem.

Bronasto pisalo stilus. Na eni strani je priroteno za pisanje po čebeljem vosku, na drugi pa sploščeno v lopatko, s katero so pobrisali napisano.

so nam služabniki na mizo v lončenih poso-dah nosili enolončnice iz ječmena in čičerke, pšenične kruhke, ribe, sadje in slastno ribjo omako garum. Izvedeli smo, da so Justo, ženo Spektacija Priscijana iz Petovije, na vrtu zalotili v objemu temnopoltega hišnega sužnja Marka, Apij Paulus iz Siscije pa je v neki hiši slabega slovesa zakockal vse svoje bogastvo.

Po kosilu smo si malce odpočili, nato pa sva se z Lucijo odpravili na sprehod po mestu. Glavna ulica, cardo maximus, je bila prav tako prometna kot današnja Slovenska cesta, ki teče skoraj natanko po isti liniji. V smeri vzhod-zahod jo je sekala druga glavna ulica decuma-nus maximus. Severna mestna vrata, ki so stala pri vrhu današnjega Kongresnega trga, so bila podnevi odprta, skoznje pa so z vozovi prihajali popotniki in trgovci iz bližnjih in daljnih kra-jev. Med Gregorčičevo ulico in Rimsko cesto je v naših časih stal forum, ki so ga obdajale trgovinice in tavrne. Pravzaprav mu je plo-ščad na sredini današnje soseske Ferantov vrt zelo podobna, to je bila res dobra ideja arhi-tekta Edvarda Ravnikarja, da ohrani del naše

zgodovine. V templju na robu foruma sva z Lucijo prižgali kadilo in boginjo Ekorno prosili, naj mlademu poveljniku Gaju Vidoniju nakloni zmago na današnjem tekmovanju ali pa naj vsaj pazi nanj, da jo odnese brez poškodb.

Gledalci so medtem že napolnili forum in glasno pozdravljali mlade postavne športnike, ki so se ogrevali pred začetkom iger. Tam je Lucij Petronij, ki skače daleč kot zajec, tam namaziljen z oljem blesti rokoborec Paulus Kvint, tamle pa že vidim postavnega Gaja, ki s pogledom išče nekoga v množici. Eden od dekuronov oziroma mestnih svetnikov da znak in atletsko tekmovanje se začne. Tekmovalci se odrinejo in skočijo v daljino. Lucij je skočil zelo daleč, a Gaj ga je vseeno preskočil za polovič-ko prsta. Tudi Paulusa Kvinta je hitro položil na hrbet. Ostane samo še tekma v teku. Vsi zadržujemo dih in navijamo za našega junaka. Molitve so uslišane, Gaj je prvi pritekel na cilj. Z lovorjevim vencem naredi še en krog med svojimi navijači in se ustavi tik pred našo tribu-no. Prikloni se in mi poda roko. V dlan mi sti-sne nekaj majhnega in odvihra naprej. Odprem

pest in v njej zagledam tisto prekrasno gemo z Jupitrovo glavo, ki sem si jo tako želela. Moje nemirno srce se sladko nasmeje.

Ko se z Lucijo vrneva domov, je večer-ja že pripravljena. Med grizljanjem slastnih pečenih polhov z medom, mi misli odtavajo na mestno obzidje, ki ga s svojo centurijo varuje Gaj Vidonij. Pred spanjem tiho šepnem Ekor-ni, naj mu nakloni srečo, in ugasnem oljenko. Mesto je tiho in kmalu vsi utonemo v sladke sanje. Želim jih tudi vam, drage Ljubljančanke in ljubi Ljubljančani.

Livija je sicer izmišljena oseba, hišo, v kateri je živel premožna emonska družina, pa si res lahko ogledate v Arheološkem parku Emona. Informacije o njem so na voljo na spletni strani **mgml.si**. V atriju Mestnega muzeja Ljubljana bo do septembra na ogled tudi razstava z naslovom Prej zidovi, zdaj ljudje, na kateri je predstavljenih deset let kreativnega ustvarjanja z emonsko dediščino. Vabljeni k ogledu!

Umetniki, ki krepijo mesto

Ranko Novak

Umetniški utrip Ljubljane mesto bogati z raznovrstnimi deli, manko katerih bi osiromašil naš vsakdan. Zato s podelitvijo Župančičevih nagrad, najvišjih priznanj MOL, postavljamo v ospredje in nagrajujemo umetnike in umetnice, ki ustvarjajo v Ljubljani, s svojimi vrhunskimi stvaritvami pa odmevajo v širšem mednarodnem prostoru. Kdo je prejemnik letošnje nagrade za življenjsko delo in kdo za izstopajoča dela v minulem dveletnem obdobju?

ANA PISAR ČIVČIČ

Osupljivi opus

S številnimi deli grafičnega oblikovalca Ranka Novaka, po izobrazbi arhitekta, se (nevede) srečujemo vsak dan: s časnikom Delo s prilogi, znaki in logotipi za Odvetniško zbornico Slovenije, deli za Narodni muzej, Mestno galerijo Ljubljana, Pilonovo galerijo, Narodno galerijo ... Osupljiv opus, ki zajema vse od oblikovanja plakatov, knjig, revij, časopisov in drugih publikacij, kot tudi celostnih grafičnih podob, kaže na dosledne kakovostne in raznolike rešitve. »K vsaki nalogi pristopim zavzeto, ne glede na namen in obseg. Zmeraj poskušam zadovoljiti naročnika ter obenem ohraniti etične in strokovne profesionalne standarde,« svoje delo komentira Novak. In to mu vsekakor uspeva.

Kot oblikovalska osebnost vrhunske ustvarjalne moči je vzpostavil kakovostna merila, slovenskemu grafičnemu oblikovanju pa zagotovil mednarodno prepoznavost. (Pre)poznamo ga zaradi izrazitega oblikovalskega sloga, ki je izbrušen, a se hkrati ponaša z elegantno jasnostjo ter izrazitim občutkom za skladnost. »Treba je imeti znanje, s katerim se spopadeš s problemom, ki ga predte postavljajo zelo raznorodni naročniki. Potem je treba obvladati 'obrt' grafičnega oblikovanja in ne nazadnje je treba imeti tudi talent. Ta nikakor ni nezanimljiv. Seveda je vsak problem mogoče rešiti na več načinov. Zato jih tudi vsak oblikovalec rešuje po svoje. Oblikovanje je spoj med funkcionalnostjo in poetičnostjo. Velikokrat so rešitve obrtno korektne, včasih pa se zgodi presežek, ki postane umetniško delo. In še ena stvar: ni oblikovanja brez naročnika. Morata biti partnerja, in ne tekmovalca. Tu zadnje čase malo šepamo,« svoje misli na proces ustvarjanja skozi leta in situacijo danes strne nagrajenec.

Ni zaslužen samo za številne kakovostne premike na področju grafičnega oblikovanja – mnogokrat je, predvsem na področju postavitve razstav, oral ledino in začrtal standarde, ki veljajo še danes. Dodajmo še njegov izraziti posluš za preučevanje tipografskega oblikovanja, družbeno angažiranje pri razvoju in popularizaciji oblikovalske stroke ter pionirsko vlogo v procesu izboraževanja kustosov in urednikov katalogov; nagrada za življenjsko delo je več kot na mestu. Tudi umetnik nagrado sprejema kot veliko čast, kot pravi sam.

Še naprej na tako visoki ravni

Da Župančičeva nagrada ni zgolj javno priznanje umetniškemu delu in ustvarjanju, temveč tudi zaveza za ohranjanje dosežene ravni v prihodnje, pa priznanje komentira Ajda Smrekar, članica igralskega ansambla Mestnega gledališča ljubljanskega. Ne glede na vloge, v katere vstopa na odru, izseva na eni strani sodoben, svež in živahen igralski temperament, hkrati pa na drugi strani z zrelim in poglobljenim pristopom prinaša osupljivo igralsko prezenco. K temu dodajmo njeno osebnostno, ustvarjalno in kulturno širino, ki pripomore k profesionalnosti na najvišji ravni. To zahteva popolno vživetje v značaj gledališkega lika, kot pravi sama. V minulih dveh letih je odlično upodobila Ono v uprizoritvi Nekoč se bova temu smejala, Hermiono v igri Junakinje, Nastasjo Filipovno Baraškovo v dramtizaciji romana Idiot ter Noro v istoimenski drami. Nastopila je tudi v filmih in televizijskih serijah. »Imela sem srečo, da sem interpretirala ženske upornice, nekonvencionalne ženske like, ki so mi sicer prinesle veliko dela, obenem pa neizmerno zadovoljstvo. Takšne ženske delujejo intuitivno, ustvarjajo svoj prostor v družbi, in ko ne gre več, tudi zunaj nje. Ker se s takšnimi liki lahko poistovetim, bi rekla, da sodim med bolj intuitivne igralk,« o vlogah razlaga Smrekarjeva.

Nagrade, uglednega priznanja, ki so ga prejeli številni izjemni umetniki, se je iskreno razveselil tudi Dušan Šarotar. Kot pravi sam, je navdihujoče naključje, da je v motu k svojemu romanu Zvezdna karta zapisal prav Župančičev verz iz njegove pesmi Melanholija. Omenjeni roman je ob izidu doživel odličen odmev tako pri bralcih kot tudi v širši strokovni javnosti. Poleg izjemnega pripovednega sloga, ki ga nekateri ocenjujejo kot redkega v slovenski literaturi, je literarno delo pomembno zato, ker osvetljuje doslej manj znano tragično usodo predvojne judovske skupnosti v Prekmurju. Podrobno raziskana, dokumentirana in verodostojna pripoved o življenju običajne družine v neobičajnih časih je torej mnogo več kot le pripoved. »Ne pišem samo o tem, kar se spomnim, kar so mi pripovedovali, kar sem se naučil, svoje izkušnje, čustva in spomine dopolnujem in poglobljam s pisateljsko domišljijo. Za umetniško pisanje je nujna tudi poezija, torej poseben jezik, ki nam ne razodeva zgolj pomena, ampak v njem sije tudi smisel, ki mu pravim tudi duša, tisto, kar se ne bi smelo nikoli izgubiti,« pojasnjuje Šarotar. Ustvarjalec je aktiven ne le z literarnimi objavami, temveč snuje tudi simpozije, proslave in sodeluje na njih. »Kot pesnik sem poln ustvarjalne samote, kot državljani pa se moram odzivati, oglašati tudi na hrup sveta, v katerem živimo,« pomembnost umetnikovega vključevanja v družbo komentira nagrajenec.

Da Župančičeva nagrada lahko prinese veter v jadra tudi samemu delu, pa je povedala režiserka Urška Djukić. Kratki animirani film Babičino seksualno življenje je prejel že več kot 50 mednarodnih nagrad, med drugim tudi najvišjo francosko filmsko nagrado cezarja. Številni uspehi filma vidijo kot zgodovinski

Dušan Šarotar

Ajda Smrekar

Urška Djukić

dogodek, Djukićeva pa ga pripisuje njegovi vsebini in formi: »Odprli smo nekakšno Pandorino skrinjico kolektivno potlačenih travm, ki izvirajo iz slabega odnosa do intimnosti, kot so ga imeli naši predniki. Dejstvo pa je, da film danes tako močno resonira tudi zato, ker obravnavana tema agresivnih intimnih odnosov ni le stvar preteklosti, temveč se v veliki meri še vedno srečujemo z izkrivljeno podobo intimnosti ter nerazumevanjem in nespoštovanjem ženskega telesa,« pojasnjuje Djukićeva, prva slovenska režiserka, ki je prejela evropsko filmsko nagrado. Pri svojem delu je kritična, angažirana, postavlja si vprašanja o družbeni realnosti in predvsem raziskuje meje filmskega ustvarjanja s prepletanjem različnih form. V središču njenih zgodb so ženske. »Hvaležna sem, da lahko ustvarjam filme in da skozi umetniško refleksijo predvsem sebe in sveta okoli sebe lahko pri gledalcih sprožam vprašanja, kritičnost ter empatijo in čutenje lastne biti,« pravi.

ŠE MALO, PA BODO POČITNICE!

Pred nami so dolge šolske počitnice. Da šolarjem v Ljubljani ne bo dolgčas, so ljubljanski javni zavodi pripravili različne počitniške programe.

Filmske počitnice v Kinodvoru

Delavnica Zvok v podobi: Delavnica ustvarjanja glasbene spremljave za film s koncertom tako nastale avtorske glasbe ob praznovanju stoletnice kina na Kolodvorski v oktobru je namenjena otrokom od 8. leta starosti naprej.

Termini:

24. in 25. avgust od 10. do 14. ure
28. do 31. avgust od 10. do 14. ure
17. in 24. september od 15. do 18. ure

Počitniške projekcije: Vabljeni v Kinodvor vsako soboto in nedeljo ter v izbranih terminih med tednom v juliju in avgustu. Med tednom so v dopoldanskem času vabljene tudi skupine počitniškega varstva. Program je primeren za otroke od 4. leta starosti naprej.

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **kinodvor.org**.

Pustolovske počitnice na Ljubljanskem gradu

Na Ljubljanskem gradu pripravljajo tri termine pustolovsko obarvanega počitniškega varstva:

3. do 7. julij: Čarobna bitja, zmaji in pošasti
24. do 28. julij: Skrivnostno zmajevo izginotje
31. julij do 4. avgust: Čarobna bitja, zmaji in pošasti

Pozor! Na Ljubljanskem gradu opozarjajo, da program ni primeren za tiste, ki NE marajo pustolovščin in čarovnij!

Počitniško varstvo poteka od 7. 30 do 16.30, primerno je za otroke, stare od 6 do 10 let.

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **ljubljangskigrad.si**.

Ustvarjalne počitnice v Pionirskem domu

Počitniške šole v Pionirskem domu že tradicionalno ponujajo sproščeno druženje, raznolike ustvarjalnice in razigrane zunanje aktivnosti. Med 24. julijem in 31. avgustom so na voljo likovna, filmska, plesna, glasbena, cirkuška, glasbeno-gledališka in športno-gibalna šola ter šole znanosti, tujih jezikov, robotike in animiranega filma.

Počitniške šole so namenjene otrokom, starim med 6 in 8 ter med 9 in 12 let. Potekajo vsak dan med tednom med 7.30 in 16.30 na Vilharjevi cesti 11 in na Komenskega ulici 9.

Med 17. julijem in 1. septembrom v Pionirskem domu ponujajo tudi učno pomoč, inštrukcije tujih jezikov (angleščina, nemščina, francoščina, španščina, italijanščina) in slovenščine. Pouk poteka individualno. Primeren je

za osnovnošolce, srednješolce in maturante ter za pripravo na mednarodne izpite.

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **pionirski-dom.si**.

Poletna avantura Mladih zmajev

Pri Mladih zmajih se to poletje obetajo tradicionalni Mepi tabor, urbani 48-urni Sleepover, spoznavanje Zavetiščja Ljubljana ter novost – dogodivščina s konji – Konjesrčni. Poleg tega vabijo na druženja v mladinskih centrih, na izletih in dogodkih ter k sodelovanju v pozivu za mlade glasbenike Hit betona. Počitniške aktivnosti so namenjene mladim od 11. leta dalje.

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **mladzimaji.si**.

Mala ulica gre v naravo

Varstvo v Mali ulici je namenjeno otrokom od 1. do 5. razreda osnovne šole. Pripravljajo počitnice v Mali ulici, počitnice z živalmi v Zavetiščju za zapuščene živali Ljubljana, počitnice na vrtišču na mestnih vrtičkih Rakova jelša ter počitnice v gozdu na Rožniku in Šišenskem hribu.

Vsak teden od 26. junija do 31. avgusta

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **malaulica.si**.

Tivolski ustvarjalni krog

Med poletnimi počitnicami vabimo otroke na program delavnic, ki ga organizirajo muzeji in galerije ob parku Tivoli: Narodni muzej Slovenije, Moderna galerija, Mednarodni grafični likovni center, Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije ter Narodna galerija. Na petdnevnih delavnicah bodo otroci ob igri, ustvarjanju in druženju nekoliko drugače spoznavali umetnost in zgodovino ter odkrivali, kaj vse sodelujoče muzeje povezuje ter kaj jih dela drugačne in posebne. Počitniške delavnice so namenjene otrokom, starim od 6 do 12 let.

3. do 7. julij od 8. do 16. ure
21. do 25. avgust od 8. do 16. ure

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **mglc.si**.

Poletne počitnice v ZOO Ljubljana

Poletne počitnice so popoln čas za neverjetna doživetja in ustvarjanje spominov v zelenem objemu gozda v središču Ljubljane! Otroci lahko poletne dni preživijo v družbi živali, se v spremstvu vodnika z njimi srečajo od blizu in jih pomagajo nahraniti, se spoznajo z naravovarstvom, ob tem pa se tudi veliko igrajo in ustvarjajo. Program je namenjen otrokom, rojenim med letoma 2013 in 2017.

Vsak teden od 26. junija do 31. avgusta od 7.30 do 16.30

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **zoo.si**.

Športne počitnice s Športom Ljubljana

Poletje lahko otroci preživijo tudi športno. Na bazenu, zunanjih igriščih in športnih dvorinah Parka Kodeljevo bo potekal Športni kamp Kodeljevo, v dvorani Maksa Pečarja, RIC Sava in okolici Odbojkarski kamp Ljubljana, v Športnem parku Svoboda in okolici pa Nogometni kamp Ljubljana. Že tradicionalno pa na bazenih Kodeljevo in Kolesija potekajo tudi zabavne plavalne počitnice.

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **sport-ljubljana.si**.

Carske muzejske počitniške delavnice

V Muzeju in galerijah mesta Ljubljana bo tudi poleti pestro. Šolarje (8+) vabijo na poletne počitniške delavnice, letos pa predstavljajo tudi novost, počitniški program Muzejska scena na počitnicah, kjer bodo otroci na krilih domišljije spoznavali različna obdobja iz preteklosti Ljubljane.

Več informacij o terminih in cenah posameznih programov najdete na **mgml.si**.

Počitniške igrarije v knjižnici

V knjižnici bo v poletnih dneh zelo živahno. Otroci se lahko priključijo počitniškim igrarijam – igranju družabnih iger ter ustvarjanju na različnih delavnicah.

Več informacij o terminih posameznih delavnic najdete na **mklj.si**.

S KNJIGAMI POLETITE NA POČITNICE

Preden vsi odidemo na poletne počitnice, se je dobro opremiti s knjigami, ki nam bodo krajšale čas. Otroci si lahko svoje izberejo na Otroškem knjižnem festivalu, ki bo v soboto, 10. junija, v Parku Sveta Evrope pred Cankarjevim domom na Prešernovi cesti 10. Tam bo ogromno stripov, pravljic z vsega sveta, štorij o pogumnih princesah, ki lastnoročno premagajo zmaja, in učbenikov za raznorazne lumparije, vse po cenah, od katerih človek ne dobi višinske bolezni. Med stojnicami bo postavljen tudi oder, na katerem se bodo odvijale predstave, pripovedovanja, koncerti in kviz, pa tudi kakšno pisateljico in pesnika si boste lahko ogledali od blizu. S kupljenimi in sposojenimi knjigami se otroci lahko lotite poletne bralne akcije, ki vam bo prinesla lepo nagrado. Mladi bralci poletavci, stari med sedem in 12 let, ki boste med počitnicami 30 dni brali po 30 minut, boste za nagrado dobili fino majico in se uvrstili v žreb za super nagrado. Prav tako malce starejši najpoletavci med 13. in 16. letom, ki boste prebrali tri knjige po svojem okusu in o njih napisali svoje mnenje. Bralne sezname, ki jih je treba oddati do 10. septembra, dobite v knjižnicah, več informacij o Poletavcih in NajPoletavcih pa na spletnih straneh **poletavci.si** in **najpoletavci.si**. Odrasli bralci si knjige za dopust lahko izberete med 15. in 18. junijem, ko bo na Vrtu Lili Novy Društva slovenskih pisateljev knjižni Sejem na zraku. Jutra na Tomšičevi 12 se bodo začela s poezijo, sledili pa ji bodo predstavitve novitet, literarna branja, okrogle mize in podelitve nagrad.

Od kod ste pa vi?

V Mestni galeriji na Mestnem trgu 5 bo do avgusta na ogled doslej najboljše fotografije predstavitev fotografskih serij ali ciklov Mete Krese, ene najvidnejših in najbolj priznanih slovenskih fotoreporterke. Na razstavi z naslovom *Ste prišli, da boste ostali?* obravnava osebne pripovedi iz življenja migrantov, ki so se iz domačih okolij preselili drugam. Zanimajo jo ljudje različnih spolov, starosti, družbenih razredov in narodnosti, ki se selijo po svetu, Evropski uniji in Sloveniji. Več informacij o razstavi najdete na spletni strani **mgml.si**.

Koncerti na Ljubljani

Če boste med sprehodom po Ljubljani zaslišali godbeno glasbo, se ozrite proti reki. Na ladjici, ki bo od 18. ure plula med Prulskim in Mesarskim mostom, bo 13. junija igral Pihalni orkester Ljubljana Vič, 14. junija Pihalni orkester Ljubljana, 21. junija pa Godba ljubljanskih veteranov. Ta dva in še druge koncerte organizira Zveza kulturnih društev Ljubljana, ki želi turistom in meščanom predstaviti kulturni utrip in godbene orkestre našega mesta.

LJUBLJANA FESTIVAL V SVOJEM 71. POLETJU

Ljubljana je že marsikoga navdušila kot mesto kulture in druženja, oboje pa vrhunec doseže z mednarodno znanim in priznanim poletnim Ljubljana Festivalom. V svoji 71. ediciji bo v mestu spet gostil vrhunske domače in tuje komorne in simfonične orkestre, balerine in baletnike, operne in gledališke predstave, muzikale, likovnike in še veliko več, kot bi lahko našteali v teh vrsticah. 20. junija se bo slavnostno začel z gala koncertom Poletna noč, ki bo tokrat posvečen avtorskemu opusu kantavtorja Tomaža Domicelja. Do konca poletja si boste na različnih prizoriščih lahko ogledali še spektakularni predstavi španske gledališke skupine La Fura dels Baus, Carmino Burano koreografa Edwarda Cluga, nastop pianista Simona Trpčeskega, operna pevca Anno Netrebko in Yusifa Eyvazova ter številna druga znana in manj znana, a kljub temu izvrstna imena. Program festivala spremljajte na spletni strani **ljubljanafestival.si**, kjer lahko kupite tudi vstopnice.

Pajek v Tivoliju plete mrežo

Plečnikovo letno gledališče za Tivolskim gradom v parku Tivoli že šest let oživlja društvo Pekinpah, ki tam organizira poletni Festival Spider. Tokrat se bo odvijal med 14. in 17. junijem, vključuje pa najsodobnejše plesne predstave, performanse, glasbene nastope, DJ sete in druženja, javnost pa tako sooči z neustaljenimi pristopi, hibridnimi žanri in predlogi boljšega. Program festivala, na katerem bodo nastopili domači duo Silence, koreografinji Meg Stuart in Sigrid Stigsdatter Mathiassen, hipnotični performer Benjamin Abel Meirhaeghe ter drugi domači in tuji umetniki, si lahko ogledate na spletni strani **spiderfestival.com**.

Častitljivih 100 let Slovenskega etnografskega muzeja

22. junija bo na Muzejski ploščadi pri Metelkovi ulici 2 Slovenski etnografski muzej ves dan praznoval svojo stoletnico z rokodelskim SEMnjem, koncertom skupin Čompe in Fake Orchestra ter slavnostno prireditvijo s torto in penino. Muzej, ki hrani okoli 40.000 slovenskih, evropskih in zunajevropskih predmetov, bo ta dan brezplačno odprl svoja vrata za ogled stalne zbirke in prvega dela razstave z naslovom *Človek in čas*. Ta v petih prostorih z zanimivimi scenografskimi in doživljajskimi elementi govori o našem razumevanju, dojemanju in občutenju časa. Podrobnejše informacije o prireditvi in razstavi najdete na spletni strani **etno-muzej.si**.

V ČETRTHNIH SKUPNOSTIH SE DOGAJA. PRIDRUŽITE SE!

BEŽIGRAD

Počitniške igrarije

Družabne igre so vedno prava izbira za zanimivo preživljanje prostega časa, zato se nam pridružite v knjižnicah Bežigrad in Savsko naselje, kjer se bomo zabavali z igrami za začetnike in preizkusili tudi katero izmed tistih za zahtevnejše igralce. Prijava: v obeh knjižnicah, na številki 01/308 53 01 in e-naslovu bezigrad@mklj.si ali številki 01/308 53 34 in e-naslovu savsko@mklj.si. **28. junija ob 11. uri (Knjižnica Savsko naselje)** **28., 29. in 30. junija ob 10.30 (Knjižnica Bežigrad)**

CENTER

Šola zdravja - Dihamo z naravo

Aktivnost je sestavljena iz hoje v naravnem okolju, vodene meditacije – vizualizacije, enostavnih dihalnih vaj in mehkega, počasnega, čuječega gibanja za boljšo gibljivost hrbtenice. Cilj je izboljšanje zdravja in počutja, večja gibljivost in vzdržljivost ter boljše duševno zdravje. **Vsako sredo ob 17.30** **Zbor na kotalkališču Tivoli**

ČRNUČE

Prireditve ob dnevu državnosti

Četrtna skupnost Črnuče in KUD Svoboda vabita na prireditve v počastitev dneva državnosti. Nastopili bodo pevski izbor OŠ Maksa Pečarja Črnuče, MePZ + ŽePZ Medis KUD Svoboda Črnuče, pevska skupina Fijolice MKUDIC in citrarka Damijana Praprotnik. **22. junija ob 18.30** **Dvorana Kulturnega doma Črnuče**

DRAVLJE

Šola zdravja: skupina Ljubljana Dravlje

Vabljeni na jutranjo telovadbo na prostem s 1000 gibi, ki je namenjena vsem generacijam. V slabem vremenu bo telovadba v telovadnici. Kontakt: Angelca Škripec, 051/342 184. **Vsak delovni dan ob 8. uri** **Pred Domom krajanov Dravlje, Dravelska 44**

GOLOVEC

Petki pred Štepcem

Zadnja dva petka pred koncem šole bomo dogajanje v Štepanjskem naselju popestrili s prav posebnima dogodkoma. 16. junija bomo risali in barvali zmaje, z najboljšimi izdelki pa opremili novo gnezdo Mladih zmajev v Četrtnem mladinskem centru Golovec. 23. junija, na zadnji dan šole, bomo organizirali zabavne igre brez meja, se posladkali s palačinkami in okrepčali s limonado. **16. in 23. junija od 17. do 19. ure** **Pred novim Četrtnim centrom Golovec na Pesarski ulici**

JARŠE

Mala reciklarnica in Podobovanja - Društvo GUMB

Na delavnici, namenjeni otrokom in mladim, bomo raziskovali, kako z različnimi koščki odpadnih materialov sestaviti tridimenzionalne slike – asemblaže. Za navdih si bomo ogledali animacije, knjige in slike, ki zgodbe pripovedujejo s pomočjo najdenih predmetov. Nato bomo iz kupa odpadnih materialov sestavili svoje like in njihove dogodivščine v nekaj slikah. Več informacij najdete na mklj.si. **6. julija ob 10. do 12. ure** **Knjižnica Jarše, Clevelandska ulica 17-19**

MOSTE

Poletna muzejska noč Muzeja za arhitekturo in oblikovanje

Poletna muzejska noč bo letos povezana z razstavo Muzej v skupnosti. Vabimo vas na skupnostni sejem, koncert glasbene skupine Artel in ustvarjalne delavnice. Z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje bomo združili moči še svet ČS Moste, DT Črni mrav, CONA Korak, CONA Fužine, CONA Polje in CONA Most, Center aktivnosti Fužine, DSO Fužine, skupina prostovoljcev Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije in Šola zdravja. **17. junija od 18. do 24. ure** **Park gradu Fužine**

POLJE

Letna produkcija plesa

Plesno društvo Salam Ghazeea vabi na letno zaključno predstavo plesa. **18. junija ob 15. uri** **Center Zalog, Zaloška c. 267**

POSAVJE

Posavske igre JZ Mladi zmaji

Mladi zmaji letos organizirajo že osme Posavske igre. Izvajali bomo športne aktivnosti, se povezovali, sodelovali s skupnostjo in na koncu najboljše sodelujoče tudi nagradili. Pri tem bomo skrbeli za dobro vzdušje, športni duh in čisto okolje. **21. junija od 17. do 20. ure** **Igrišče pred Forco za Bratovševo ploščadjo**

SOSTRO

Predavanje Zdravilni vodni izviri

Društvo za biodinamično gospodarjenje Ajda Sostro vabi na predavanje Zdravilni vodni

izviri. O tem, kako voda sploh dobi energijski zdravilni potencial, bo predaval Jože Munih. **14. junija ob 19. uri** **Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43**

ŠENTVID

Razstava Danila Cedilnika Dena

Vabimo vas na ogled razstave likovnih del Danila Cedilnika Dena. Odprtje razstave bo 8. junija ob 18. uri, na ogled bo do 28. julija. **Vsak četrtek med 17. in 19. uro, za ogled po dogovoru pokličite 031/662 822** **Galerija Guncleje, Kosijeva 1**

ŠIŠKA

Šola animiranega filma Mladi zmaji

V tretjem sklopu Šole animiranega filma ustvarjamo gibanje objektov in subjektov. Učimo se naprednega spreminjanja oblik, prekrivanja akcije, uprizarjanja, pretiravanja, privlačnosti in vzporednih dejanj. Več informacij dobite na mladzmaji.si. **Vsak petek od 17. do 19. ure in po dogovoru z mentorji** **ČMC Šiška Mladi zmaji, Tugomerjeva 2**

Novice, različne informacije, pa tudi mesečni napovednik vseh dogodkov v četrtnih skupnostih na območju MOL so na spletni strani ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cetrtn-skupnosti-v-ljubljani.

Vsi navedeni dogodki so brezplačni.

Naslednjič pride tudi Gregory. Morda.

Poznate občutek, ko se izgubite v lastnem mestu? Ko najdete kotichek, v katerem lahko za trenutek pozabite, da ste le nekaj sto metrov od domače dnevne sobe? Kafič, restavracijo ali pa klopco, ki bi bila lahko skoraj kjerkoli na tem svetu?

BOŠTJAN NARAT

V prestolnici je nekaj takih prostorov in eden izmed njih je gotovo Prulček. Tu ne gre le za zunanjo podobo in opremo, gre za občutek. Prulček bi bil lahko v berlinskem Kreuzbergu, newyorškem Greenwich Villageu ali istanbulskem okrožju Kadikoy. Na srečo je v Ljubljani.

Čeprav bi bil lahko skoraj kjerkoli, je Prulček še kako povezan s svojim lokalnim okoljem. V preteklosti je bila ta vez samoumevna – v šestdesetih letih je bil lokal zgrajen skupaj s trgovino in desetletja dolgo je kot klasičen merkator bife skrbel za jutranjo kavo, popoldanski špricer in večerno pivo okoliškega prebivalstva. Morda bi si kdo mislil, da se je leta 2012, ko je postal Prulček in se preobrazil v nekaj, kar bi v sodobnem jeziku imenovali

»urbano središče alternativne kulture«, to spremeni. Pa se ni. Naključno dopoldne na vrtu lokala nam da hitro vedeti, da Prulčanke in Prulčani ostajajo zvesti kafiču, ki že 60 let meji na njihovo štacuno.

Se pa je leta 2012 z nastopom nove ekipe spremenilo marsikaj drugega. Prulček zadnjih deset let ni samo bife, postal je eno glavnih središč dogajanja v Ljubljani. V prvi vrsti glasbenega – podatek, da se v lokalu na Prijateljevi ulici 2 letno zgodi od 200 do 250 koncertov, je neverjeten. Od torka do sobote, praktično brez izjeme, v Prulčku se muzika dogaja ves čas. Jazz, blues, hip hop, funk, folk in etno – sproščen, odprt, a hkrati skrbno kuriran program, ki ponuja preplet izkušenih glasbenikov in mladih, še neveljavljenih imen. Vmes pa se najde čas še za kak standup, literarni ali filmski večer, boljši sejem in razstavo. Program, na katerega bi bila upravičeno ponosna katerakoli precej večja, bolje financirana in kadrovske podprta kulturna ustanova.

Pomen Prulčka je za Ljubljano in Prule neizmerljiv. Govorimo lahko o točki vzpostavljanja identitete mesta, o stičišču ustvarjalcev in ustvarjalcev ter srečevališču meščank in meščanov različnih generacij. Razmišljamo lahko o socialni vključenosti, kulturnem izobraževanju in alternativnem

PRULČEK

LPP 3, 11, 27 – postajališče Privoz

BICIKELJ – Grudnovno nabrežje 3

središču ustvarjalnosti – ko potegnemo črto, je Prulček vse to, predvsem pa je samosvoja umetniška »tovarna« in prostor, poln življenja.

Prulček res ni samo lokal, je tudi kulturni zavod v javnem interesu in tako še kako resno vpet v slovensko kulturno in nevladniško sceno. Sodelovanje z mestom in državo je dobro, bi si pa želeli pri MOL nekaj več razumevanja glede odpiralnega časa; da bi bil vrt lahko vsaj v poletnem času odprt do enajstih zvečer. Odnosi s sosedi so bojda boljši, kot so bili v preteklosti – malo zato, ker se je Prulček vendarle umiril, verjetno pa so tudi Prulčani spoznali, da je bolje kot v spalnem naselju živeti v okolju, ki ga nekaj vztrajno oživlja.

Pa še to: po zadnjem koncertu igralca in jazz pevca Gregoryja Porterja v Cankarjevem domu se je v lokalu na Prijateljevi nenapovedano pojavil njegov bend in odigral koncert. Si predstavljate?! Naslednjič morda pride tudi Gregory. Kam? V Prulčka, kam pa drugam.

15. festival
JUNIJI Program
Kongresni trg
7. 6. - 21. 6. 2023

Sreda	7. 6.	21.00	KONCERT BIG BANDA ORKESTRA SLOVENSKE VOJSKE z gostjama Neisho in Jano Šušteršič, pod vodstvom Rudolfa Strnada, 90 min
Četrtek	8. 6.	9.30	ZAOBLJUBA REKI, otroška predstava (3+), Zavod Gamayuna, 50 min
		19.00	SPREJEM DEVETOŠOLCEV IN KONCERT ŠOLSKIH GLASBENIH SKUPIN, 45 min
		19.45	KONCERT ROCK MULČKOV Z GOSTI, glasbeni koncert za mlade, 90 min
Petek	9. 6.	9.30	O BELEM MUCKU, KI JE BIL ČISTO ČRN, otroška predstava (2+), Lutkovno gledališče Fru Fru, 35 min,
		10.30	PROMOCIJA DOKTORIC IN DOKTORJEV ZNANOSTI, Univerza v Ljubljani, 120 min – 1. del
		19.30	PROMOCIJA DOKTORIC IN DOKTORJEV ZNANOSTI, Univerza v Ljubljani, 120 min – 2. del
Sobota	10. 6.	9.30	BESNE BASNI, otroška predstava (3+), Šentjakobsko gledališče, 50 min
		18.00	ZVOČNA KUHNA, otroška predstava (4+), Zavod Kuskus, 50 min
		21.00	GODALKANJE: BALFOLK, glasbeno-plesni koncert, Društvo za ENO glasbo, 120 min
Nedelja	11. 6.	9.30	MAGIČNA KNJIGA, otroška predstava (3+), KUD Center 21, 30 min
		18.00	ROCK AKADEMIJA, glasbeni koncert, Pionirski dom – Center za kulturo mladih, 70 min
		20.00	UMETNIŠKI SPREHOD PO ZGODOVINI GLASBENIH USTVARJALK IN USTVARJALCEV, Barbara Kapelj, 60 min – začetek izpred paviljona na Kongresnem trgu
		21.00	ODVEČNI, plesna predstava, EN-KNAP Group, 60 min
Ponedeljek	12. 6.	9.30 - 14.00	CIRKUŠKA ZVEZDA (3+), Cirkus Bufeto in prijatelji
		16.00 - 20.00	ZVEZDIN CIRKUŠKI VRT, Cirkus Bufeto in prijatelji
		21.00	PERON ČUDES, cirkuška predstava, Cirkus Fuskabo, 60 min
Torek	13. 6.	9.30	SPOZNAJMO SVET BALETA, otroška baletna predstava (4+), Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, 45 min
		18.00	LA FONTAINOVE BASNI, otroška baletna predstava (3+), KUD CONA 8, 45 min
		19.00	BALETNI KLAS, vaja pred baletnim večerom, BALET SNG MARIBOR, 60 min
		21.00	RADIO & JULIET, baletna predstava, BALET SNG MARIBOR, 60 min
Sreda	14. 6.	9.30	OBISK PRI SONCU, otroška predstava (3+), MINI TEATER, 35 min
		17.00 - 21.00	DAN ZA UMETNOST UNIVERZE V LJUBLJANI, stojnice po parku Kongresnega trga
		21.00	KONCERT BIG BANDA AKADEMIJE ZA GLASBO UNIVERZE V LJUBLJANI, 90 min
Četrtek	15. 6.	9.30	VEVERIČEK POSEBNE SORTE, otroška operna predstava (5+), Slovensko komorno glasbeno gledališče in Cankarjev dom, 45 min
		18.00	LEGENDA O LJUBLJANSKEM ZMAJU, otroška predstava (3+), KD gledališče EU, 30 min
		21.00	SNG OPERA MARIBOR, operni koncert, otvoritev 35. mednarodnega festivala Imago Sloveniae, 90 min
Petek	16. 6.	9.30	KRALJ MATJAŽ V ČASOVNI ZANKI, otroška predstava (3+), Uroš Potočnik, 30 min
		18.00	JAZ SEM MALA MIŠKA, NAJ ME VSAK SPOZNA, otroška predstava (5+), KUD Galerija C.C.U., 40 min
		20.00	ŠPIL LIGA, finale 10. sezone, Center urbane kulture Kino Šiška, 2 h 45 min
Sobota	17. 6.	11.00 - 15.00	PARADNO MESTO, predstavitev LGBTIQ+ in podpornih organizacij
		17.00 - 19.00	PARADA PONOSA 2023 – POVORKA, začetek na Metelkovi
		19.00 - 23.00	PARADA PONOSA 2023, nagovori in kulturno-umetniški program
Nedelja	18. 6.	9.30	TRIJE PRAŠIČKI, otroška predstava (3+), MINI TEATER, 35 min
		18.00	LJUDMILA FRELIH & MOON TIME QUARTET, glasbeni koncert, 90 min
		21.00	IZ JAME DO ORIONA, glasbeni koncert Glasbene šole Ljubljana Moste - Polje, 90 min
Ponedeljek	19. 6.	9.30	ČEBULA, otroška predstava (2+), Lea Menard, 35 min
Torek	20. 6.	9.30	POTUJOČI CIRKUS NERODNE AVGUŠTINE, otroška predstava (3+), Gledališče Bičikleta, 30 min
Sreda	21. 6.	ves dan	PRAZNIK GLASBE, tradicionalna prireditev v okviru svetovne pobude Fête de la Musique po ljubljanskih ulicah in trgih. Na prvi poletni dan, 21. junija, praznuje glasba!

Vsak dan festivala od 15. do 20. ure vabljeni v bralno zavetje KNJIŽNICE POD KROŠNJAMI, v organizaciji zavoda Divja misel, v parku Kongresnega trga. Dogodki se odvijajo pred paviljonom in na velikem odru na Kongresnem trgu. Pridržujemo si pravico do spremembe programa.